Eindrapport Rekenkameronderzoek armoede- en schuldenbeleid

Gemeente Elburg

Colofon

Offertenummer: FC 527

Auteurs: [redacted]

B&A B.V.
Bezuidenhoutseweg 161
Postbus 829
2501 CV Den Haag

070 – 3029500
info@bagroep.nl
www.bagroep.nl

Den Haag, februari 2026

B&A doet wat werkt

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 6
1.1 Aanleiding 6
1.2 Centrale vraag 6
1.3 Leeswijzer 6
2. Bevindingen 7
2.1 Analyse inkomenspositie (2020–2022) 7
2.2 Kortdurend lage inkomenspositie (≤ 1 jaar onder 130% sociaal minimum) 7
2.3 Langdurend lage inkomenspositie (≥ 4 jaar onder 130% sociaal minimum) 7
2.4 Analyse schuldenproblematiek (2021–2023) 7
2.5 Bekendheid en behoeften van inwoners 7
2.6 Ervaringen met gemeentelijke dienstverlening – mystery guest onderzoek 7
2.7 Ervaringen van uitvoerende medewerkers en partners - aansluiting op behoeften 7
2.8 Bereik en effectiviteit 7
2.9 Nieuwe doelgroepen 8
2.10 Middelen en knelpunten 8
2.11 Beleid armoede en schulden 8
2.12 Informatievoorziening en de rol van de raad 8
2.13 Leren van andere gemeenten 8
3. Conclusies 9
4. Aanbevelingen 10
5. Bestuurlijke reactie 11
6. Nawoord 13
7. Nota van bevindingen 15
7.1 Inleiding 15
7.2 Aanleiding 15
7.3 Onderzoeksvragen 15
7.4 Onderzoeksmodel 16
7.5 Normenkader 17
7.6 Onderzoeksverantwoording 19
7.7 Bevindingen leefwereld 20
7.7.1 Inleiding 20
7.7.2 Omvang en ontwikkeling doelgroepen 20
7.7.3 Bevindingen bekendheid, toegang en aansluiting behoeften perspectief inwoners 22
7.7.4 Toetsing normenkader 26
7.8 Bevindingen uitvoeringswereld 27
7.8.1 Inleiding 27
7.8.2 Bevindingen ingezette maatregelen en voorzieningen 27
7.8.3 Bevindingen armoede- en schuldenaanpak 30
7.8.4 Bevindingen aansluiting aanpak en voorzieningen op behoeften 33
7.8.5 Bevindingen bereik doelgroepen 34
7.8.6 Bevindingen toereikendheid middelen 35
7.8.7 Toetsing normenkader 36
7.9 Bevindingen beleidswereld 37
7.9.1 Inleiding 37
7.9.2 Bevindingen beleid en doelen armoede en schulden 37
7.9.3 Bevindingen ingezette middelen armoede en schulden 39
7.9.4 Bevindingen effecten beleid armoede en schulden 40
7.9.5 Bevindingen resultaten ten opzichte van de andere vier gemeenten en landelijk 42
7.9.6 Bevindingen positionering raad 44
7.9.7 Toetsing normenkader 45
8. Bijlage 1: Overzicht van ingezette regelingen per gemeente 47

B&A doet wat werkt

9. Bijlage 2: geraadpleegde bronnen 63

Deel A

Samenvatting

1. Samenvatting

1.1 Aanleiding

De samenwerkende rekenkamers (hierna rekenkamer) van de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en [redacted] hebben gekozen om het 'armoede - en schuldenbeleid' te onderzoeken. De Rekenkamer geeft aan dat het onderwerp om meerdere redenen actueel is: de gevolgen van de stijgende prijzen van energie en boodschappen, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de aandacht voor het onderwerp in de verkiezingsdebatten. Gemeenten hebben bij de aanpak van armoede een belangrijke rol. Niet alleen bij het in het beeld krijgen wie hulp nodig heeft, maar ook in het helpen bij de noodzakelijke (financiële) ondersteuning. Gemeenten zijn gebonden aan wet- en regelgeving, maar hebben ook de beleidsvrijheid om hier keuzes in te maken.

1.2 Centrale vraag

De centrale onderzoeksvraag is:

Lukt het de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek, en Putten om de beschikbare middelen voor armoede doeltreffend/doelmatig in te zetten, worden de huishouders in (dreigende) armoede bereikt en is de aanpak effectief? Hoe zetten de gemeenten de schuldhulpverlening in en in hoeverre helpt dit bij de bestrijding van armoede? Wat kan er beter en wat kunnen de 5 gemeenten van elkaar leren?

1.3 Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport bestaat uit 2 delen. De bestuurlijke nota (deel A) bevat een samenvatting van de bevindingen die het onderzoek heeft opgeleverd (hoofdstuk 2).

De nota van bevindingen (deel B) biedt een gedetailleerder inzicht in alle bevindingen en geeft ook antwoord op alle onderzoeksvragen. De nota van bevindingen biedt meer verdieping en kan gebruikt worden om meer beeld en context te krijgen bij de algemene bevindingen die beschreven zijn in de bestuurlijke nota.

Bijlage 1 van de nota van bevindingen biedt een overzicht van alle minimaregelingen die in de 5 onderzochte gemeenten worden ingezet, en kan gebruikt worden ter lering en inspiratie. Bijlage 2 geeft een overzicht van de gebruikte bronnen en gesproken respondenten.

2. Bevindingen

2.1 Analyse inkomenspositie (2020-2022)

2.2 Kortdurend lage inkomenspositie (≤ 1 jaar onder 130% sociaal minimum)

In Elburg is tussen 2020 en 2022 een lichte daling zichtbaar in het aandeel huishoudens dat maximaal één jaar onder de inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum leeft (van 10,96% naar 10,52%). De percentages van Elburg liggen tussen 2020 en 2022 hoger dan Hattem, zijn iets lager dan Nunspeet en nagenoeg gelijk aan Oldebroek en Putten.

2.3 Langdurend lage inkomenspositie (≥ 4 jaar onder 130% sociaal minimum)

In Elburg is het aandeel huishoudens dat vier jaar of langer moet rondkomen van een inkomen onder 130% van het sociaal minimum licht gedaald: van 6,57% in 2020 naar 6,31% in 2022. Ondanks deze daling blijft Elburg, samen met Oldebroek, bovenaan staan binnen de onderzochte gemeenten. In Nunspeet en [redacted] ligt het percentage enkele tienden lager en in Hattem ongeveer 1 procentpunt. Daarmee is Elburg de gemeente waar langdurige inkomensproblematiek, vergeleken met de andere onderzochte gemeenten, het meest voorkomt.

2.4 Analyse schuldenproblematiek (2021-2023)

Het aandeel huishoudens met bekende schulden in Elburg is tussen 2021 en 2023 gestegen van 5,6% naar 6,8%. Deze toename past binnen de bredere regionale en landelijke trend. Vergeleken met de andere gemeenten in de regio ligt Elburg in 2023 op het hoogste niveau, boven Hattem (4,8%), Oldebroek (5,8%) en Nunspeet (5,8%). Wel blijft het percentage in Elburg nog onder het landelijk gemiddelde, dat in deze periode oploopt van 7,7% naar 8,8%. Daarmee vormt Elburg een van de gemeenten waar schuldenproblematiek het meest zichtbaar is binnen de onderzochte gemeenten.

2.5 Bekendheid en behoeften van inwoners

In Elburg is de meerderheid van de gesproken inwoners niet volledig op de hoogte van inkomensondersteunende regelingen. Informatie wordt vooral gevonden via het Financieel Trefpunt of via sociale netwerken. Net als in Nunspeet en Hattem wijst dit op een beperkte directe toegang tot gemeentelijke informatie. De behoefte aan maatwerk en flexibiliteit komt duidelijk naar voren. Inwoners geven aan dat standaardregelingen niet altijd passen, bijvoorbeeld bij gezinnen die nét boven de inkomensgrens zitten. Langdurige en persoonlijke begeleiding wordt vaak genoemd. Meerdere inwoners willen ondersteuning bij het uitstappen uit de bijstand, maar ervaren dat dit financieel niet loont. Vergelijkbaar met [redacted] en Hattem wordt gevraagd om jobcoaches die aansluiten bij persoonlijke omstandigheden. Er is frustratie over trage besluitvorming. Net als in Nunspeet willen inwoners snellere procedures bij aanvragen of veranderingen in hun situatie.

2.6 Ervaringen met gemeentelijke dienstverlening – mystery guest onderzoek

Raadsleden in Elburg hadden moeite met het vinden van de juiste hulp. Het aanvraagproces werd als stressvol ervaren en de informatievoorziening was vaak onduidelijk, wat leidde tot onzekerheid.

2.7 Ervaringen van uitvoerende medewerkers en partners - aansluiting op behoeften

In Elburg vinden uitvoerenden dat hun inzet in algemene zin aansluit op de behoefte aan preventieve en toegankelijke ondersteuning. Toch komt uit gesprekken naar voren dat de uitvoering ziet dat zij niet altijd aansluiten bij specifieke wensen van inwoners, zoals snelheid en flexibiliteit. Hiermee sluit Elburg aan bij bredere signalen uit gemeenten als Nunspeet en Hattem, waar eveneens behoefte is aan maatwerk en een snellere, meer toegespitste aanpak.

2.8 Bereik en effectiviteit

In Elburg blijkt het lastig om specifieke doelgroepen te bereiken, ondanks inzet van verschillende communicatiekanalen en samenwerking met lokale partners. Net als in Nunspeet en Hattem zijn werkende armen en mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden moeilijker in beeld te krijgen. Schaamte speelt een grote rol: inwoners zoeken vaak pas hulp bij ernstige problemen. Informele netwerken, zoals vrienden en familie, bieden regelmatig de eerste steun. Partners proberen de zichtbaarheid van hulp te vergroten via folders bij onder andere huisartsen en de Voedselbank.

2.9 Nieuwe doelgroepen

Elburg signaleert, net als Hattem en Nunspeet, dat ouderen met financiële problemen zichtbaarder zijn geworden sinds de stijging van de energiekosten. Deze groep komt vaker in beeld via regelingen zoals de energietoeslag. Dit sluit aan bij een breder regionaal patroon waarin stille armoede onder ouderen toeneemt en gerichte aandacht vraagt.

2.10 Middelen en knelpunten

Uitvoerenden in Elburg ervaren de ingezette middelen als overwegend voldoende, vergelijkbaar met Oldebroek. Toch worden knelpunten gezien op het gebied van preventie, samenwerking en re-integratie. In tegenstelling tot Hattem, waar partners nauwer samenwerken, missen uitvoerenden in Elburg soms het gevoel gezamenlijk aan één opdracht te werken. Daarnaast is er behoefte aan meer beleidsmatige flexibiliteit, bijvoorbeeld rondom inkomensgrenzen van minimaregelingen.

2.11 Beleid armoede en schulden

Elburg zet in op een integrale aanpak waarbij preventie, samenwerking en versterking van de sociale basis centraal staan. De gemeente richt zich vooral op het voorkomen van armoede en schulden, het verkleinen van verschillen en het bevorderen van financiële rust en economische zelfstandigheid. Hoewel deze doelen in lijn zijn met die van omliggende gemeenten, legt Elburg relatief veel nadruk op vroegtijdige ondersteuning en een laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening, aspecten die in bijvoorbeeld [redacted] en Nunspeet minder prominent zijn uitgewerkt.

2.12 Informatievoorziening en de rol van de raad

In Elburg wordt de raad geïnformeerd via de reguliere P&C-cyclus, waaronder de begroting, voorjaarsnota en diverse presentaties. De informatievoorziening is zeer gedetailleerd, wat enerzijds de volledigheid waarborgt maar tegelijk toe leidt dat de focus regelmatig verschuift naar uitvoeringsaspecten. In vergelijking met gemeenten als Oldebroek, waar de raad meer op hoofdlijnen wordt betrokken, is de rol van de raad in Elburg minder gericht op kaderstelling en controle op strategisch niveau. De gemeente kan gebruik maken van meer thematische of overzichtelijke informatie om de raad in die rol te versterken.

2.13 Leren van andere gemeenten

In Elburg wordt actief gezocht naar manieren om het armoede- en schuldenbeleid te verbeteren door te leren van andere gemeenten. Zo onderzoekt Elburg de mogelijkheid om, net als Oldebroek, de inkomensgrens te verhogen om meer inwoners ondersteuning te bieden. Daarnaast overweegt de gemeente om het "tellen en vertellen"-principe toe te passen, waarmee beter kan worden verantwoord wat de effecten van het beleid zijn. In vergelijking met [redacted], waar de raad beperkt gebruikmaakt van beleidsinformatie, valt op dat Elburg wel over zeer gedetailleerde informatie beschikt, maar dat dit juist ten koste kan gaan van het strategische sturing.

3. Conclusies

Conclusie 1: de doelgroep is vaak niet op de hoogte van het volledige aanbod

De meerderheid van de doelgroep is niet bekend met het volledige aanbod inkomensondersteunende regelingen. De directe toegang tot de gemeentelijke informatie is beperkt. Informatie wordt vooral verkregen via tussenpersonen, zoals het Financieel Trefpunt of via sociale netwerken.

Conclusie 2: niet alle inwoners worden bereikt

Ondanks verschillende communicatiekanalen (website, loket, folders), samenwerking met lokale partners of de inzet van de informele netwerken (vrienden, familie) blijkt dat niet alle inwoners (tijdig) worden bereikt. De doelgroep 'ouderen' neemt toe, onder andere als gevolg van stijgende energiekosten.

Conclusie 3: de doelgroep heeft behoefte aan maatwerk

Er wordt niet altijd aangesloten bij de specifieke wensen van de inwoners. Er is behoefte aan een snellere, flexibele en meer persoonlijke en toegespitste aanpak. De doelgroep geeft aan dat daardoor problemen niet volledig worden opgelost. Daarnaast zijn er mogelijkheden op het gebied van preventie, samenwerking en re-integratie.

Conclusie 4: kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad is beperkt

De raad wordt, volgens beleidsmakers, via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd. De informatievoorziening is zeer gedetailleerd, waardoor de focus verschuift naar uitvoeringsaspecten. Hierdoor is de raad volgens beleidsmakers minder gericht op kaderstelling en controle op strategisch niveau.

4. Aanbevelingen

Aanbeveling 1: vergroot inzicht in bereik en bekendheid van het aanbod

Met het verkrijgen van exacte cijfers over het bereik, kan ook gerichter worden ingezet op het niet-bereik. Als er meer inzicht ontstaat in het (niet-)bereik kunnen de doelgroepen ook beter proactief worden benaderd. Om het bereik van de ondersteuning te vergroten, zal de gemeente inzicht moeten krijgen in welke groepen inwoners buiten beeld blijven. De lokale armoedescan van het CBS kan daarvoor een nuttig instrument zijn. Door meer inzicht in het profiel van niet-gebruikers kan deze groep beter worden benaderd.

Aanbeveling 2: optimaliseer de communicatie

Daarnaast kan de algemene communicatie en vindbaarheid van de regelingen, bijvoorbeeld op de website van de gemeente, worden uitgebreid en verbeterd. Zorg voor meerdere laagdrempelige 'loketfuncties' in kernen en dorpen die inwoners een directe toegang tot ondersteuning en advies biedt.

Aanbeveling 3: investeer in maatwerk

Voor een gerichtere aanpak van de problematiek van doelgroepen is maatwerk nodig. Zorg dat de uitvoerders de tijd en middelen hebben om, met een individuele en persoonlijke aanpak, maatwerk te bieden. Bied consulenten meer bewegingsvrijheid om een professionele afweging te maken, waarbij de inwoner centraal staat (ruimte voor maatwerk), bijvoorbeeld om van standaard werkwijzen af te wijken als de situatie daarom vraagt.

Door daarnaast meer gebruik te maken van ambtshalve verstrekken (verstrekken zonder aanvraag omdat de daarvoor benodigde gegevens al bekend zijn bij de gemeente) kan er mogelijk capaciteit vrijgespeeld worden voor meer maatwerk voor inwoners.

Aanbeveling 4: versterk de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad

Verleg de aandacht van de uitvoering naar een meer kaderstellende en controlerende rol. Vraag als raad informatie op hoofdlijnen over de effectiviteit van de uitvoering en de daaraan gekoppelde kosten. Vraag daarbij ook om verschillende verbeterscenario's met kosten en verwachtte effecten.

5. Bestuurlijke reactie

Gemeente Elburg

Aan de Rekenkamer
t.a.v. de heer [redacted]
Zuiderzeestraatweg Oost 19
8081 LA ELBURG

Ontvangen op:	26 november 2025	Uw kenmerk:	
Inlichtingen:	[redacted]	Zaaknummer:	446535
Telefoonnummer:	0525-688688	Datum	6 januari 2026
Onderwerp	Bestuurlijke reactie college Elburg.	Bijlagen:	
		Pagina:	1 van 2

Geachte heer [redacted]

Bij deze ontvangt u de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Elburg naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer over de effecten van het armoede- en schuldenbeleid.

Inleiding
Het college heeft met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Rekenkamer over de effecten van het armoede- en schuldenbeleid in de jaren 2020-2023. Wij waarderen de zorgvuldige aanpak van het onderzoek en de bevindingen en aanbevelingen die in het rapport zijn opgenomen. Wij bedanken de Rekenkamercommissie en onderzoeksbureau BA Groep voor hun inzet. Armoede en schulden raken inwoners in hun bestaanszekerheid en vragen blijvende inzet van de gemeente en haar partners.

Rapport
In het rapport staan conclusies waaruit blijkt dat onze gemeente op meerdere punten goed inzet op preventie, vroegsignalering en samenwerking, maar dat er ook verbeterpunten zijn. Het gaat met name om de bekendheid en vindbaarheid van regelingen, het bereiken van specifieke doelgroepen, de behoefte aan maatwerk en de versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad.

Standpunt van het college
Wij herkennen de geschetste problematiek en onderschrijven de aanbevelingen die zijn gedaan.

Het college is positief dat onze integrale aanpak en nadruk op vroegtijdige ondersteuning worden bevestigd als sterke punten. Tegelijkertijd zien wij ook dat inwoners soms onvoldoende bekend zijn met de regelingen en dat de toegang niet altijd laagdrempelig genoeg is. Hier werken wij voortdurend

Adres Zuiderzeestraatweg Oost 19, 8081 LA Elburg
Telefoon 0525-688688 **Fax** 0525-688699 **E-mail** gemeente@elburg.nl **Internet** www.elburg.nl
IBAN NL23BNGH0285002333 **BIC** BNGHNL2G **KVK** 08218414 **BTW** NL001831124B01

B&A. Doen wat werkt.

aan, in samenwerking met onze partners. Door de samenwerking met lokale partners te versterken, vertrouwen we er op dat we doelgroepen beter bereiken.

Wij nemen de signalen over de behoefte aan maatwerk, flexibiliteit en persoonlijke begeleiding serieus en nemen dit mee in de uitvoering.

Wij onderschrijven het belang van een overzichtelijke informatievoorziening op hoofdlijnen richting de gemeenteraad, zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol beter kan vervullen.

Wij waarderen de vergelijkingen met de andere gemeenten, zodat we beter kunnen samenwerken en hier actief van blijven in het belang van onze inwoners.

Graag zouden wij afsluitend nog een tweetal aandachtspunten mee willen geven aan u als Rekenkamer, om in de toekomst tot een constructieve samenwerking te komen.
In de eerste plaats betreft dat de lange doorlooptijd van het proces. Het onderzoek heeft betrekking op de periode 2020–2023 en is in 2024 gestart. Inmiddels zitten wij in het najaar van 2025 en wordt de voorliggende versie gedeeld. Hierdoor is het rapport op onderdelen ingehaald door de tijd en zijn recente ontwikkelingen niet meegenomen in het onderzoek. Dit betreuren wij.
Daarnaast heeft het onderzoek, om de juiste scherpte te krijgen, veel ambtelijke inzet gevraagd. Dit zien wij niet als wenselijk. Zeker niet in relatie tot de doorlooptijd van het proces en de uitkomsten die zijn ingehaald door de tijd.

Slot
Ons college beschouwt dit rapport als een belangrijke terugblik op de effecten van het armoede- en schuldenbeleid in de afgelopen jaren. Wij zetten ons onverminderd in voor een gemeente waarin inwoners de kans krijgen om financieel gezond en maatschappelijk volwaardig deel te nemen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met mevrouw Y. de Vries.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

De burgemeester, de secretaris,

Ir. J.N. Rozendaal Mw. mr. A.H. van der Maat-Bosma

Dit document is geautomatiseerd aangemaakt; u treft daarom geen handtekening aan.

Adres Zuiderzeestraatweg Oost 19, 8081 LA Elburg
Telefoon 0525-688688 **Fax** 0525-688699 **E-mail** gemeente@elburg.nl **Internet** www.elburg.nl
IBAN NL23BNGH0285002333 **BIC** BNGHNL2G **KVK** 08218414 **BTW** NL001831124B01

B&A. Doen wat werkt.

6. Nawoord

Geacht college,

Op 6 januari 2026 ontvingen wij van u de bestuurlijke reactie op ons rekenkamerrapport ‘Onderzoek naar armoede- en schuldenbeleid’. Wij willen u hier hartelijk voor bedanken!

In de bestuurlijke reactie lezen wij dat het college dit onderwerp een warm hart toedraagt en dat zij blij is met de positieve effecten die het beleid nu al heeft. De rekenkamer waardeert ook het voornemen dat het college de aanbevelingen betrekt in haar beleid en/of meeneemt in de uitvoering.

Ondanks deze constructieve reactie is het college kritisch op de lange doorlooptijd van ons onderzoek, waardoor het rapport niet meer geheel aansluit op de actualiteit en het veel ambtelijke inzet heeft gekost.

Wij (h)erkennen dit en betreuren de gang van zaken. Ook als rekenkamer streven wij naar een vlot en efficiënt onderzoeksproces. Tegelijkertijd willen wij geen concessies doen aan de kwaliteit van het onderzoek/het rapport en zullen daarom altijd zorgvuldig te werk gaan. Dit neemt niet weg dat wij de kritiek van het college ter harte nemen bij vervolgonderzoeken.

Wij zien uit naar de behandeling van ons rapport in de commissievergadering.

Met hartelijke groet,

Namens de rekenkamer,

[redacted] (voorzitter)

Deel B

Nota van bevindingen

7. Nota van bevindingen

7.1 Inleiding

7.2 Aanleiding

De samenwerkende rekenkamers (hierna rekenkamer) van de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten hebben gekozen om het 'armoede[1]- en schuldenbeleid' te onderzoeken. De Rekenkamer geeft aan dat het onderwerp om meerdere redenen actueel is: de gevolgen van de stijgende prijzen van energie en boodschappen, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de aandacht voor het onderwerp in de verkiezingsdebatten. Gemeenten hebben bij de aanpak van armoede een belangrijke rol. Niet alleen in het beeld krijgen wie hulp nodig heeft, maar ook in het helpen bij de noodzakelijke (financiële) ondersteuning. Gemeenten zijn gebonden aan wet- en regelgeving, maar hebben ook de beleidsvrijheid om hier keuzes in te maken.

7.3 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag is:

Lukt het de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek, en Putten om de beschikbare middelen voor armoede doeltreffend/doelmatig in te zetten, worden de huishouders in (dreigende) armoede bereikt en is de aanpak effectief? Hoe zetten de gemeenten de schuldhulpverlening in en in hoeverre helpt dit bij de bestrijding van armoede? Wat kan er beter en wat kunnen de 5 gemeenten van elkaar leren?

De volgende deelvragen zijn daarbij per wereld ingedeeld.

Leefwereld

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?
2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeenten?
3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?
6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?
7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

Uitvoeringswereld

8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zetten de gemeenten in voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening?
9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?
10. Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?
11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?
12. Bereiken de gemeenten de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?
13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die nog niet in beeld bij de gemeenten?
14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

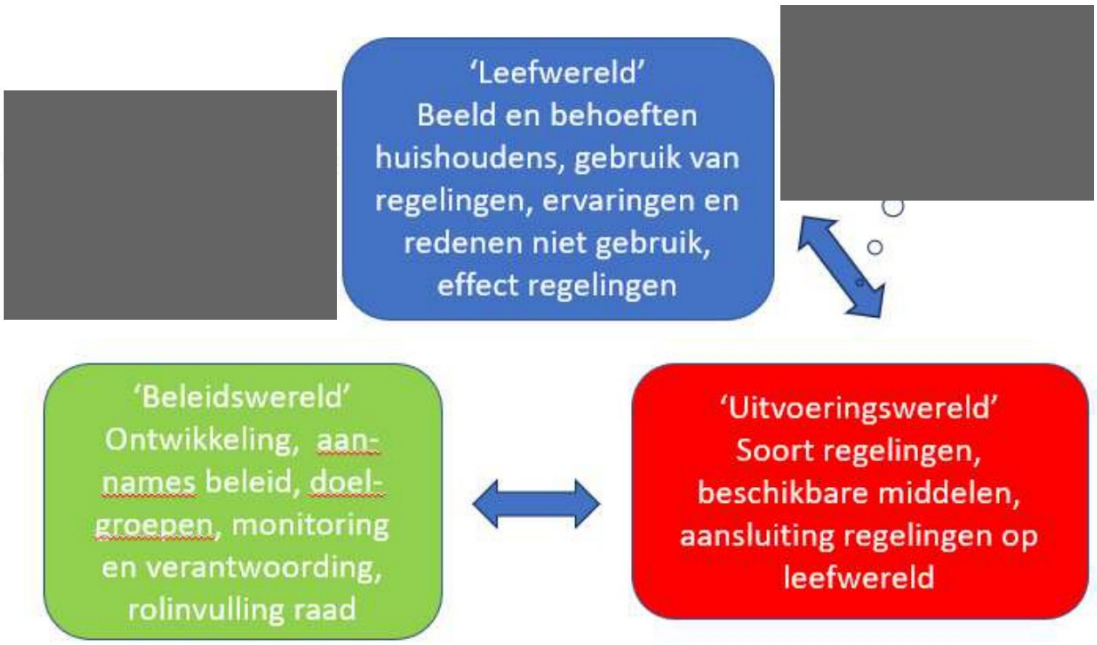
[1] In de nieuwe methode betekent armoede dat een huishouden niet genoeg financiële middelen heeft voor minimaal noodzakelijke uitgaven in Nederland. Hierbij wordt gekeken naar inkomen, vermogen en worden voor het eerst werkelijke individuele uitgaven aan wonen en energie meegenomen.

Beleidswereld

15. Welk beleid voeren de vijf gemeenten op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?
16. Hebben de gemeenten de volledige doelgroep in beeld?
17. Welke doelen en resultaten hebben de gemeenten geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
18. Hoe betrekt de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?
19. Hoeveel middelen hebben de gemeenten beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?
20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?
21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?
22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?
23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?
24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?
25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?
26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

7.4 Onderzoeksmodel

Op basis van de onderstaande onderzoeksvragen is in dit onderzoek verondersteld dat de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en- Putten een beeld hebben van de risicogroepen in ofwel de opgaven in de 'leefwereld'. De volgende veronderstelling is dat het beleid en de ambities hierop zijn gebaseerd. Met andere woorden: als dit de maatschappelijke opgave is, dan hebben we deze ambities en doelen. Dit is de 'beleidswereld'. Vervolgens is de aanname dat het beleid ook vertaald is naar een set van regelingen en aanpakken; de 'uitvoeringswereld'. De laatste aanname is dat de 'uitvoeringswereld' effectief is in de 'leefwereld'. De risicogroepen worden bereikt en de aanpak leidt tot vermindering van de (risico's op) armoede en verbetering van de bestaanszekerheid en daarmee worden beleidsdoelen gerealiseerd. Dat leidt tot het volgende onderzoeksmodel, waarbij het plan van aanpak ook op hoofdlijnen is weergegeven.

De fasering van het onderzoek en de onderzoeksmethoden was opgebouwd aan de hand van de 'werelden'. Per wereld startte het onderzoek met een documentenanalyse, gevolgd door interviews met de vertegenwoordigers in die wereld, zoals inwoners, uitvoerenden en beleidsmakers- en bepalers. In de leefwereld werd daarnaast ook dossieronderzoek en praktijkonderzoek uitgevoerd met behulp van 'mystery guests'. Aan raadsleden is gevraagd

om aan de hand van voorbeeldsituaties op zoek te gaan naar hulp en deze aan te vragen. In Putten, Elburg en Nunspeet deden twee raadsleden mee, in Oldebroek vier en in Hattem één. De opbrengsten uit de gesprekken met de inwoners zijn betrokken bij de vraagstelling aan de uitvoerenden zoals consulenten van de gemeente en medewerkers van partners die inwoners helpen. Vervolgens zijn de opbrengsten uit de gesprekken met de uitvoerenden weer betrokken bij de vraagstelling aan de beleidsmakers- en bepalers. Gesproken is met beleidsmedewerkers van de gemeente, de verantwoordelijk wethouder en een vertegenwoordiging van de raad. Op deze manier zijn de bevindingen steeds verrijkt vanuit een ander perspectief en is daarmee de hoofdvraag beantwoord. In bijlage 1 zijn de geraadpleegde documenten en respondenten opgenomen.

7.5 Normenkader

Het normenkader voor dit onderzoek is in onderstaande tabel weergegeven.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
Leefwereld	Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente?	Beschrijvende vragen, geen norm.
	Zijn de mogelijkheden bekend bij de doelgroep? Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen? Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?	Inwoners weten hoe zij de mogelijkheden tot inkomensondersteuning kunnen vinden. Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden tot inkomensondersteuning. Het beroep doen op de mogelijkheden tot inkomensondersteuning is laagdrempelig voor inwoners. De mogelijkheden zijn begrijpelijk voor de doelgroep.
	Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?	De ingezette inkomensondersteunende maatregelen helpen inwoners bij het vergroten van hun bestaanszekerheid. De ingezette instrumenten sluiten aan bij de behoeften van de doelgroep.
	Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente en hoe sluit de uitvoering van de gemeente daarop aan?	De uitvoering van de ondersteuning door de gemeente sluit aan bij de behoeften van huishoudens in (dreigende) armoede.
Uitvoeringswereld	Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zetten de gemeenten in voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?	De armoedeaanpak is zo ingericht dat deze aansluit bij zowel de behoeften van inwoners als de doelen die de gemeente wil bereiken.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
		Sprake is van een leer- en verbetercyclus tussen verschillende uitvoerders van verschillende regelingen waarmee steeds de aanpak waar nodig wordt aangescherpt.
	Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Bereiken de gemeenten de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?	De gemeenten bereiken de door hen benoemde doelgroepen.
	Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die nog niet in beeld bij de gemeenten?	De gemeente heeft nieuwe doelgroepen in beeld en heeft een onderbouwde keuze gemaakt om voor deze groepen wel of geen vorm van maatregelen in te zetten.
	Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?	De beschikbare middelen zijn binnen de inhoudelijke kaders van de maatregelen toereikend.
Beleidswereld	Welk beleid voeren de vijf gemeenten op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Hebben de gemeenten de volledige doelgroep in beeld?	De gemeenten hebben de volledige doelgroep in beeld.
	Welke doelen en resultaten hebben de gemeenten geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?	Doelen zijn concreet en resultaatgericht geformuleerd en bevatten indicatoren en streefwaarden. Sprake is van een analyse van de opgave rondom armoede en een daarop gebaseerde beleidsambitie.
	Hoe betrekt de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?	De gemeente betrekt inwoners bij het opstellen van het beleid (doelen). De gemeente betrekt inwoners bij de inrichting van de uitvoering van maatregelen en de armoede aanpak. De gemeente vraagt periodiek aan de doelgroepen van het beleid wat goed gaat en wat beter kan in de uitvoering.
	Hoeveel middelen hebben de gemeenten beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?	Inwoners die gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening geven aan dat zij hierdoor beter kunnen rondkomen. De gemeente monitort het doelbereik.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
	In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?	De beoogde doelen en resultaten worden gerealiseerd.
	Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?	De raad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening.
	Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?	De raad kan met de geboden informatie over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening de controlerende en kaderstellende rol vervullen.

7.6 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek bestond uit de volgende stappen:

Documentenstudie

Eerst zijn alle inkomensregelingen van de gemeente geanalyseerd. In kaart is gebracht welke regelingen er zijn en welke voorwaarden daarvoor gelden. Vervolgens is, op basis van gemeentelijke cijfers, onderzocht hoe het gebruik en bereik van deze regelingen zich hebben ontwikkeld. Daarnaast is een beeld gevormd van de armoedeproblematiek in Elburg op basis van beschikbare gegevens zoals data van het CBS en ontvangen documenten. Het tweede deel van de documentenstudie richtte zich op een inhoudelijke analyse van het relevante beleid rondom armoede, schulden en bestaanszekerheid. Hierbij is ook het proces van informatievoorziening vanuit het college naar de raad meegenomen met betrekking tot de aanpak van armoede, schulden en het verbeteren van de bestaanszekerheid. Voor dit onderzoek is bereik gedefinieerd als het aandeel van de doelgroep dat daadwerkelijk gebruik maakt van een gemeentelijke minimaregeling.

Veldwerk onder inwoners

Op basis van geanonimiseerde gemeentelijke bestanden heeft de Rekenkamer een selectie gemaakt van huishoudens met als doel om 12 interviews af te nemen. Dit is gelukt. In deze gesprekken deelden de huishoudens onder andere hun ervaringen met het aanvraagproces en het effect van de ontvangen hulp.

Veldwerk onder uitvoerende medewerkers

Interviews zijn afgenomen met uitvoerende consulenten van de gemeente en samenwerkingspartners in Elburg. Doel was om inzicht te krijgen in het aanvraagproces, hoe huishoudens toegang vinden tot hulp en ondersteuning, welke inspanningen worden geleverd om het bereik te vergroten en welke factoren een rol spelen bij het niet-bereiken van bepaalde groepen. Daarnaast gaven uitvoerders aan wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook reflecteerden zij op de bevindingen uit de gesprekken met huishoudens.

Veldwerk onder beleidsmakers

Beleidsmedewerkers verantwoordelijk voor armoede en bestaanszekerheid zijn geïnterviewd, evenals de verantwoordelijke wethouder. In deze gesprekken is onder andere besproken wat de belangrijkste doelen van de

gemeente zijn, hoe de gemeente stuurt op het behalen van deze doelen en welke factoren de behaalde resultaten beïnvloeden. Daarnaast gaven zij aan wat goed gaat en wat beter kan. Ook reflecteerden zij op de uitkomsten van de gesprekken met zowel inwoners als uitvoerders.

Rapportage
De bevindingen zijn per perspectief (inwoners, uitvoerders en beleidsmakers) uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een nota van bevindingen.

7.7 Bevindingen leefwereld

7.7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen over de omvang en ontwikkelingen op het gebied van armoede en schulden van de gemeente Elburg opgenomen. Daarnaast zijn de ervaringen van inwoners weergegeven als het gaat om de bekendheid met voorzieningen, de toegang tot voorzieningen en het aansluiten van voorzieningen bij de behoefte van inwoners. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk zijn de volgende deelvragen beantwoord:

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?
2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente?
3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?
6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?
7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

7.7.2 Omvang en ontwikkeling doelgroepen

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Het aantal inwoners in de gemeente met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum neemt sterker af dan inwoners tot 130% van het sociaal minimum tussen 2020 en 2022.
- Langdurige verblijf in deze inkomensposities van deze groepen in de gemeente komen minder vaak voor en dalen licht.
- Aantal schuldenaren[2] in de gemeente steeg van 520 in 2021 naar 660 in 2023.

Onderbouwing

De onderstaande tabel toont het totale aantal huishoudens met een inkomen van onder 101% tot onder 130% van het sociaal minimum voor de jaren 2020 tot en met 2022[3]. Daarnaast wordt ook het totaal aantal huishoudens per jaar weergegeven. De gegevens en categorieën zijn afkomstig uit de Armoedescan van het CBS.

[2] Het CBS definieert schuldenaren als 'huishoudens met geregistreerde problematische schulden' als huishoudens waarin ten minste één persoon voldoet aan criteria zoals deelname aan een wettelijk schuldsaneringstraject (WSNP), een bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) geregistreerd minnelijk traject of betalingsachterstand, of opname in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR) vanwege verkwisting of problematische schulden.
[3] Tot 2022 zijn de meest recente cijfers van het CBS.

Figuur 1. Duur inkomenspositie: 1 jaar (% van totale aantal huishoudens)					
Jaar	**101%**	**110%**	**120%**	**130%**	**Totale aantal huishoudens in Elburg**
2020	4,38%	6,57%	8,76%	10,96%	9128
2021	3,21%	5,36%	8,57%	10,71%	9337
2022	3,16%	6,31%	8,41%	10,52%	9507

In figuur 1 is te zien dat het percentage inwoners met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum door de jaren heen licht afneemt. Het percentage inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum neemt nauwelijks af, met tienden van procenten. Het totale aantal huishoudens in Elburg steeg tussen 2020 en 2022.

Figuur 2. Duur inkomenspositie: 4 jaar (langdurig) t.o.v. alle huishoudens				
Jaar	**101%**	**110%**	**120%**	**130%**
2020	1,10%	3,29%	4,38%	6,57%
2021	1,07%	3,21%	4,28%	6,43%
2022	1,05%	3,16%	4,21%	6,31%

In de periode 2021-2022 neemt in alle inkomensgroepen het percentage inwoners dat 4 jaar of langer in deze inkomensgroep zit af. Het aandeel inwoners dat langdurig van een laag inkomen moet rondkomen neemt dus af.

Figuur 3. Aantal schuldenaren en percentage van schuldenaren ten opzichte van alle huishoudens in de gemeente			
Jaar	**Schuldenaren**	**% t.o.v. alle huishoudens**	**% landelijk**
2020			
2021	520	5,6%	7,7%
2022	580	6,0%	8,1%

In figuur 3 is te zien dat het aantal schuldenaren in de gemeente toeneemt over de jaren. In 2021 waren er 520 schuldenaren, wat overeenkomt met 5,6% van alle huishoudens, terwijl dit percentage in 2023 steeg naar 6,8% met 660 schuldenaren. Hoewel het percentage schuldenaren in de gemeente lager blijft dan het landelijke gemiddelde (8,8% in 2023), is er sprake van een gestage stijging. Dit betekent niet automatisch dat het aantal schuldhulptrajecten ook is gestegen. Niet iedere inwoners met schulden volgt automatisch een schuldhulptraject.

2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Sinds de energiecrisis is een nieuwe groep in beeld; ouderen[4] met geldproblemen.
- De gemeente Elburg heeft kwetsbare groepen in beeld. Sommige doelgroepen zoals laaggeletterden, jongeren, zzp'ers en ouderen blijven moeilijk te bereiken.
- De grootste zorgen gaan uit naar alleenstaande ouders, jongeren, mensen met psychische problemen en inwoners die onverwacht financieel kwetsbaar zijn geworden.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

[4] Volgens het CBS zijn dit mensen die 65 jaar of ouder zijn.

De gemeente Elburg heeft verschillende doelgroepen in beeld maar het blijft lastig om specifieke doelgroepen te bereiken. Laaggeletterden vormen een moeilijk bereikbare groep omdat zij regelmatig beperkte toegang hebben tot informatie of moeite hebben met het begrijpen van complexe processen. Daarnaast is de groep ouderen, die als gevolg van de energiecrisis financiële problemen ervoer, recent in beeld gekomen. Zelfstandige ondernemers (zzp'ers) melden zich minder snel aan voor hulp, mogelijk uit trots of angst voor afhankelijkheid.

De gemeente maakt zich vooral zorgen om enkele kwetsbare doelgroepen. Eénoudergezinnen met jonge kinderen en jongeren, met name alleenstaande moeders met twee of drie kinderen, worden gezien als een groep die extra aandacht nodig heeft. Voor deze doelgroep heeft de gemeente consulenten aangesteld die zich speciaal op hen richten. Verder zijn bedragen voor de gemeentelijke minimalregelingen verhoogd om hen beter te ondersteunen. Ook bestaat zorg over 'normale' inwoners die onverwachts in financiële problemen zijn gekomen, bijvoorbeeld door de coronacrisis. Deze mensen, die gewend zijn hun zaken zelfstandig te regelen, zoeken vaak geen hulp uit schaamte of angst voor afhankelijkheid. Tenslotte is toenemende zorg over huishoudens die kampen met complexe psychische problematiek. Deze problemen kunnen het moeilijk maken om schulden te voorkomen of op te lossen.

7.7.3 Bevindingen bekendheid, toegang en aansluiting behoeften perspectief inwoners[5]

3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De meerderheid van gesproken inwoners is niet volledig bekend met inkomensondersteunende maatregelen.
- Gesproken inwoners vinden toegang voornamelijk via tussenpersonen, zoals het Financieel Trefpunt of sociale kringen.
- Ervaringen met de gemeentelijke ondersteuning variëren onder gesproken inwoners.
- Raadsleden vonden het moeilijk om de juiste hulp te vinden en het aanvraagproces werd als stressvol ervaren. Zij vonden de informatie vaak onduidelijk, wat leidde tot onzekerheid.

Onderbouwing

Bekendheid van regelingen

3 van de 12 gesproken inwoners zijn volledig bekend met gemeentelijke regelingen[6]. Zeven zijn enigszins bekend en twee zijn niet bekend. De meerderheid vindt dat de gemeente actief genoeg informeert over de hulp die zij biedt. De gemeente informeert de gesproken inwoners voornamelijk via een informatiefolder. Drie gesproken inwoners geven aan dat zij problemen ervaren bij het zoeken van hulp. Zij vinden onder andere dat de gemeente een onduidelijke en ingewikkelde website heeft en informatie moeilijk te vinden is.

"Als jij een leek bent dan is de website van de gemeente vreselijk ingewikkeld. Je kunt niet vinden waar je naar op zoek bent (bijvoorbeeld een bepaalde toeslag). En als je dan eindelijk gevonden hebt wat je zocht, dan wordt je afgewezen. De taal op de website is vaak ook te ingewikkeld."

"Het was duidelijk waar ik hulp kon aanvragen. Ik was erg tevreden over mijn contactpersoon."

[5] Bevindingen binnen deze en volgende paragrafen zijn gebaseerd op gesprekken met 12 inwoners en het *mystery guest* casusonderzoek. Zie voor meer informatie de onderzoeksverantwoording.

[6] Voor een overzicht van alle inkomensondersteunende maatregelen Elburg, zie vraag 8 onder paragraaf 4.2.

Mystery Guest 'vinden van hulp'
In de gemeente Elburg geven de twee deelnemende raadsleden die als Mystery Guest op zoek zijn gegaan naar hulp bij het onderdeel "vinden van hulp" een gemiddeld cijfer van een 7,5. Echter liggen de cijfers ver uit elkaar: namelijk een 10 en een 5. Ook blijkt dat beide raadsleden niet gelijk de juiste hulp hebben gevonden. Het raadslid dat de casus had voor individuele inkomenstoeslag had, gaf als toelichting: "*Via internet gaat goed, maar je komt niet verder dan verwijzing naar Financieel Trefpunt. Terwijl je eigenlijk al iets meer inhoudelijks wilt weten. Zoals: voor wie is het nuttig om contact op te nemen? Bijvoorbeeld een soort van vragenlijstje: - Bent u gehuwd/gescheiden/samen/alleenstaande ouder? - wat is uw inkomen? (inkomensklassen) - kinderen thuis? - leeftijd kinderen? - enzovoorts.*"

Toegang vinden tot gemeentelijke minimalregelingen
De toegang wordt op verschillende manieren gevonden. Twee gesproken inwoners krijgen een brief van de gemeente waarin zij geïnformeerd worden over het aanvragen van gemeentelijke minimalregelingen. Acht van de twaalf gesproken inwoners weten de toegang tot de regelingen te vinden via een tussenweg, zoals het Sociaal Financieel Trefpunt of via persoonlijke kringen. Twee inwoners geven aan dat zij informatie vinden doordat zij al langere tijd in contact staan met de gemeente of dit weten via algemene kennis.

> *"Hoe ik in contact ben gekomen? Dat is al zo lang geleden. Dat weet ik niet meer. Je zit in een molen, er speelt van alles om je heen."*

Mystery Guest toegang: 'aanvragen van hulp'
In de gemeente Elburg geven de twee deelnemende raadsleden, die als Mystery Guest hulp zochten bij het onderdeel "aanvragen van hulp," gemiddeld een 4. Het raadslid met de casus 'bijzondere bijstand' vindt het proces erg moeilijk en merkt op dat er veel documenten bij de aanvraag moeten worden meegestuurd. "*Het was een heel verhaal om te lezen. En ik raakte in paniek van alles wat ik erbij zou moeten aanleveren. Ik had geen idee hoe ik dat voor elkaar zou moeten kunnen krijgen.*"

Begrijpelijk in kader van dienstverlening
Over de begrijpbaarheid van de dienstverlening is er een gemengd beeld onder gesproken inwoners. Volgens de meerderheid geeft de gemeente duidelijk aan waar zij recht op hebben. De hulp is kwalitatief goed. Toch is de informatievoorziening niet voor alle inwoners voldoende. Zo geeft één inwoner aan dat de gemeente in haar eerste jaren in de bijstand weinig initiatief toonde om haar te motiveren werk te zoeken. Ook had de gemeente haar gezinssituatie niet goed in beeld. Dit had beter gekund, vooral door meer maatwerk te leveren en proactief mee te denken. Hier staan positieve ervaringen tegenover. Drie inwoners zijn zeer tevreden over de hulp vanuit de gemeente. Zij waarderen het persoonlijk contact met consulenten. Eén inwoner geeft de dienstverlening van de gemeente het cijfer 10.

> *"Wat goed gaat is dat mensen naar je verhaal luisteren. Wat minder goed is, is dat je soms wel twee weken moet wachten tot een goedkeuring. Ik kreeg wel een voorschot in de tijd dat ik moest wachten."*

Eén inwoner geeft aan dat er een knelpunt in het kindpakket zit. Dit pakket werd als onvoldoende ervaren omdat het bedrag niet toereikend was om essentiële kosten, zoals voetbalkleding, te dekken. Drie inwoners benadrukken dat meer maatwerk nodig is, zoals ondersteuning bij het vinden van werk dat aansluit bij fysieke mogelijkheden.

"Het bedrag is niet voldoende om voetbalkleding te betalen. Ook mag je per jaar maar één paar voetbalschoenen kopen maar mijn dochter heeft er twee nodig."

Mystery Guest 'duidelijkheid'
In de gemeente Elburg geven de raadsleden die als Mystery Guest op zoek zijn gegaan naar hulp bij het onderdeel ''duidelijkheid'' een gemiddeld cijfer van een 5,5. Het raadslid met de casus 'individuele inkomenstoeslag' vond dat bij de aanvraag er onduidelijkheid was: *''Ik google op financieel hulp in Elburg en kom niet veel meer tegen dan het financieel trefpunt. Uiteraard ging ik voorbij aan commerciële aanbieders, maar je zou alvast iets meer willen weten over 'ballotage' en het vervolgproces.''* Het raadslid met de casus van de bijzondere bijstand gaf aan dat zij bang was om de juiste informatie te missen en hierdoor alles heel goed gaat lezen, maar daar wordt het niet duidelijker van.

6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De meerderheid van de gesproken inwoners voelen zich geholpen. De instrumenten brengen financiële rust. Praktische oplossingen zoals fysiotherapie worden gewaardeerd.
- Gesproken inwoners net boven de inkomensgrens missen flexibiliteit in ondersteuning.
- Soms focust de gemeente volgens gesproken inwoners zich te sterk op regels en biedt zij onvoldoende persoonlijke begeleiding.

Onderbouwing
Vijf van de twaalf gesproken inwoners geven aan dat zij daadwerkelijk geholpen zijn met de ingezette instrumenten. Zeven geven aan dat dit aansluit op hun behoeften, maar dat de hulp hun problemen niet volledig oplost. De hulp van de gemeente biedt financiële rust en helpt inwoners praktische problemen op te lossen, zoals toegang tot fysiotherapie, de betaling van contributie voor sport en ondersteuning bij schuldenaflossing. De hulp wordt als waardevol ervaren, omdat het hen in staat stelt om basisvoorzieningen voor zichzelf en hun gezin te regelen. Het lost de structurele problematiek, zoals uit de armoedeval komen, niet op.

Twee gesproken inwoners benoemen dat de gemeente een sterke focus heeft op regelgeving en sprake is van een gebrek aan persoonlijke begeleiding bij de stap uit hun situatie. Een voorbeeld is een gezin wiens inkomen net boven de inkomensgrens valt. Zij krijgen geen toegang tot pakketten zoals het sportpakket of hulp voor ziektekosten en kleding. Dit creëerde een gevoel van gebrek aan meedenken vanuit de gemeente. Voor gesproken inwoners die moeite hebben met de overgang naar werk, zoals een 55-jarige vrouw met fysieke beperkingen, waren de maatregelen niet altijd motiverend of haalbaar. Het ontbreken van een jobcoach en een persoonlijke aanpak versterkt dit probleem.

"Het brengt voornamelijk rust. Ik kon aan mezelf werken en groeien in mijn rol als moeder. Ik heb aan de middelen gezeten en dit heeft de band met mijn kind emotioneel beschadigd."

"Ik vraag mij af of de gemeente weet waar zij mee te maken hebben. Spreken ze wel met inwoners die in armoede leven? Het in een burn-out zitten en niet je bed uitwillen."

7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- Gesproken inwoners hebben behoefte aan verbetering in flexibiliteit van de gemeente, meer langdurige ondersteuning, intensievere persoonlijke begeleiding en snellere procedures.

Onderbouwing

Gesproken inwoners hebben verschillende behoeften als het gaat om ondersteuning door de gemeente. De volgende behoeften en verbeterpunten komen uit de gesprekken naar voren.

- Flexibiliteit: de gemeente moet met inwoners meedenken als standaardoplossingen niet toepasbaar zijn. Een voorbeeld is een gezin dat nét buiten de inkomensgrens valt maar wel (financiële) ondersteuning vanuit de gemeente nodig heeft om rond te komen.

"De gemeente hoefde niet alle kosten over te nemen maar de gemeente had wel beter kunnen kijken naar hoe zij tegemoet konden komen met ons."

- Langdurige ondersteuning: vier inwoners geven aan dat zij behoefte hebben aan begeleiding en duidelijkheid om uit de bijstand te stappen. Momenteel is volgens inwoners het uitstappen uit de bijstand niet altijd financieel voordeliger.

"Ik kan het overzicht niet maken voor mezelf hoeveel uur ik moet werken om volledig uit de bijstand te komen. De bijstand geeft ook wel een comfortabele positie. Ik wil meer gemotiveerd worden."

- Persoonlijke begeleiding: drie inwoners geven aan dat zij persoonlijke begeleiding en motivatie nodig hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een langdurige jobcoach. Dit helpt hen om werk te vinden dat past bij hun fysieke en mentale mogelijkheden.

"De gemeente kan mij beter helpen door werk te zoeken dat ik fysiek aankan."

- Snellere procedures: ondanks dat de toegankelijkheid van de gemeente door de meerderheid positief wordt ervaren, geven vijf inwoners aan dat zij behoefte hebben aan snellere besluiten van de gemeente.

"Wat goed gaat is dat mensen naar je verhaal luisteren. Wat minder goed is, is dat je soms wel twee weken moet wachten tot een goedkeuring."

7.7.4 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel (<=50%) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel (>50%, <75%) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte (>75%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Toetsing normenkader leefwereld	
Norm	**Toetsing**
Inwoners weten hoe zij de mogelijkheden tot inkomensondersteuning kunnen vinden.	Voldoet grotendeels. Gesproken inwoners weten de mogelijkheden tot inkomensondersteuning te vinden. Dit gebeurt voornamelijk via tussenpersonen.
Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden tot inkomensondersteuning.	Voldoet merendeels. De bekendheid met de mogelijkheden tot inkomensondersteuning varieert. Niet elke gesproken inwoner is even bekend met de mogelijkheden.
Het beroep doen op de mogelijkheden tot inkomensondersteuning is laagdrempelig voor inwoners.	Voldoet grotendeels. De meerderheid van de gesproken inwoners ervaren dat het beroep doen op mogelijkheden tot inkomensondersteuning laagdrempelig is.
De mogelijkheden zijn begrijpelijk voor de doelgroep.	Voldoet grotendeels. De meerderheid van de gesproken inwoners begrijpt de ondersteuning van de gemeente. De gemeente communiceert de mogelijkheden op een duidelijke manier naar inwoners.
De ingezette inkomensondersteunende maatregelen helpen inwoners bij het vergroten van hun bestaanszekerheid.	Voldoet merendeels. De meerderheid van de gesproken inwoners voelen zich geholpen met de ondersteuning. Echter tot een structurele verbetering van hun inkomenssituatie of het uit de armoede komen leiden de maatregelen niet.
De ingezette instrumenten sluiten aan bij de behoeften van de doelgroep.	Voldoet merendeels. Ondanks dat de meerderheid van de gesproken inwoners zich geholpen voelt met de ondersteuning, sluit deze niet altijd aan op de specifieke behoeften van hen.
De uitvoering van de ondersteuning door de gemeente sluit aan bij de behoeften van huishoudens in (dreigende) armoede.	Voldoet merendeels. De ondersteuning sluit aan bij de behoeften van gesproken inwoners. Van hen is het merendeel positief. Gesproken inwoners hebben behoefte aan meer flexibiliteit van de gemeente, langdurige ondersteuning, persoonlijke begeleiding en snellere procedures.

7.8 Bevindingen uitvoeringswereld

7.8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen over de inzet van voorzieningen en de aanpak van armoede en schulden van de gemeenten Elburg opgenomen. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk zijn de volgende deelvragen beantwoord:

8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zet de gemeente in voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening?
9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?
10. Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?
11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?
12. Bereikt de gemeente de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?
13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die nog niet in beeld bij de gemeenten?
14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

7.8.2 Bevindingen ingezette maatregelen en voorzieningen

8. *Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zetten de gemeenten in voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening?*

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente biedt inkomensondersteunende regelingen en voorzieningen gericht op ondersteuning en begeleiding, georganiseerd via de gemeente zelf of in samenwerking met partners.
- De gemeente hanteert verschillende doelgroepen per regeling en voorziening, waarbij de grens voornamelijk 120% van de bijstandsnorm is.

Onderbouwing

In onderstaand figuur 4 is een overzicht gegeven van de inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen. Deze zijn gebaseerd op de aangeleverde documenten vanuit de gemeente en de website van de gemeente Elburg.

Figuur 4. Overzicht inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen

Inkomensondersteunende maatregelen & andere middelen	Regelt	Doelgroep
Regelingen		
Bijzondere bijstand	Bijdrage van de gemeente voor bijzondere en noodzakelijke kosten die u niet kunt betalen	Inkomen is lager dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm. Als het inkomen hoger is, dan wordt draagkracht berekend.
Collectieve zorgverzekering	Collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen	Inkomen is lager dan 120% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm
Compensatie eigen risico zorgverzekering	Een financiële tegemoetkoming voor hoge zorgkosten	Inkomen is lager dan 120% van de voor de inwoner geldende bijstandsnorm.

Individuele inkomenstoeslag	Toeslag van de gemeente voor als u 3 jaar of langer van een laag inkomen moet leven	Inkomen was afgelopen 3 jaar op bijstandsniveau.
Kwijtschelding belastingen en heffingen	Als een inwoner zijn of haar gemeentelijke belastingen niet kan betalen, kan deze om kwijtschelding vragen.	Toekenning wordt bepaald op basis van kostendelersnorm
Leefgeld Oekraïners	Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	Vluchtelingen uit Oekraïne krijgen na registratie in een gemeente leefgeld uitgekeerd. Volwassenen en kinderen krijgen elke maand leefgeld.
Sociaal Medische Indicatie (SMI)	Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar en er geen recht is op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI.	Inkomen is lager dan 100% van de bijstandsnorm. Is het inkomen hoger, dan wordt draagkracht berekend.
Studietoeslag	Een toeslag voor studenten die door een beperking niet kunnen werken naast hun opleiding	Scholieren of studenten met een medische beperking waardoor inwoner niet kan werken naast studie
Tegemoetkoming kosten kinderopvang	Ouders op bijstandsniveau kunnen een extra kinderopvangtoeslag via de gemeente aanvragen, boven op de toeslag van de Belastingdienst.	Alleenstaande ouders op bijstandsniveau.
Volwassenen- en kindpakket	Het Volwassenen- en kindpakket zorgt ervoor dat inwoners met een laag inkomen kunnen meedoen aan activiteiten gericht op ontspanning, ontmoeting en sport.	Minimaal 12 maanden aaneengesloten een laag inkomen, maximaal 120% van de bijstandsnorm. Inkomen is maximaal 130% van de bijstandsnorm (kindpakket)
Woonkostentoeslag	Een tijdelijke bijdrage van de gemeente voor huishoudens wiens inkomen snel daalt.	Inkomen is lager dan 100% van de voor de inwoner geldende bijstandsnorm en de inwoner kan door omstandigheden tijdelijk de woonkosten niet (volledig) zelf betalen.
Voorzieningen		

Beschut werk	Mogelijkheid tot beschut werk	Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.
Energiecontract via de gemeente Elburg (via partner)	Advies op maat voor het besparen op uw energiekosten.	Geen specifieke doelgroep beschreven.
Groei Vooruit	Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle.	Iedere inwoner van de gemeente Elburg.
Hulp bij schulden	Hulp en advies voor inwoners die schulden willen voorkomen of oplossen.	Iedere inwoner met schulden.
Jongeren in beeld	Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen.	Jongeren tussen de 18 en 27 jaar.
Mantelzorgcompliment	Stichting WIEL deelt jaarlijks, namens de gemeente, een mantelzorgwaardering uit aan geregistreerde mantelzorgers	Mantelzorgers.
Menstruatie uitgiftepunt	Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. Toegang is anoniem en laagdrempelig.	Voor vrouwen/meisjes met laag inkomen.
Re-integratievoorziening	De gemeente Elburg helpt iedereen bij het vinden van werk. Dit heet hulp bij uw re-integratie of hulp bij participatie. Hoe deze hulp eruitziet, dat kan voor iedereen verschillend zijn.	Inwoners die op zoek zijn naar werk en die op basis van art. 7 van de PW onder de doelgroep van de gemeente vallen.
Sam& voor alle kinderen	Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen in de gemeente Elburg.	Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.
Schuldhulpverlening (via partners)	Aanpak van schulden.	Inwoners die het financiële overzicht kwijt zijn of hulp nodig hebben bij de aanpak van of het voorkomen van schulden.

Voedselbank	1 keer per week een gratis voedselpakket aanbieden voor inwoners met een laag inkomen.	Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen.
Vroegsignalering schulden	Stimenz voert vroegsignalisering uit in Elburg	Inwoners met een betalingsachterstand op vaste lasten.
Werken met een arbeidsbeperking	Mogelijkheid tot beschut werk aanvragen voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.	Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.

7.8.3 Bevindingen armoede- en schuldenaanpak

9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Het doel is voorkomen van escalatie van schulden door vroegsignalering, begeleiding en een holistische aanpak.
- Consulenten bieden persoonlijke begeleiding, zoals hulp bij werk, school en schuldhulpverlening.
- Partners dragen bij aan preventie, bewustwording en praktische hulp; afstemming vindt plaats via casus overleggen.
- Rol van de gemeente is coördinerend, waarbij ruimte bestaat voor de aanpak van partners.
- Consulenten evalueren wekelijks de voortgang, bespreken casussen en beleidsmedewerkers nemen deel aan verschillende overleggen met partners, waaronder huisartsen, jeugdorganisaties en kerken.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

Het doel van de aanpak is om escalatie van schuldenproblematiek te voorkomen. Hoewel de gemeente beseft dat het niet mogelijk is om armoede volledig uit te bannen, zet zij in op tijdige signalering en ondersteuning om ernstige situaties te voorkomen. In het beleidsplan sociaal domein gemeente Elburg 2020-2023 zijn geen specifieke doelgroepen benoemd. De aanpak is opgebouwd rond een holistische benadering (niet alleen kijken naar inkomensvraagstukken van een inwoner, maar alle aspecten van het leven van een inwoner) en proactieve ondersteuning van inwoners. Consulenten onderhouden regelmatig contact met inwoners. Ze bieden begeleiding naar school, werk en andere gerelateerde zaken, zoals het opstellen van sollicitatiebrieven. Tijdens het aanvraagproces kijkt de gemeente naar de situatie van de inwoner als geheel, uitgaande dat verschillende aspecten van iemands leven met elkaar samenhangen. Deze aanpak past de gemeente ook toe in de schuldhulpverlening, waar de gemeente inwoners die hiervan gebruikmaken proactief informeert over het Volwassenen- en kindpakket en kent het ambtshalve toe. Bij signalen van dreigende schulden zet de gemeente vroegsignalering in: meldingen van betalingsachterstanden leiden tot een uitnodiging voor een gesprek met [redacted] Daarnaast geven consulenten aan dat ambtshalve wordt verstrekt daar waar mogelijk is. Ambtshalve verstrekken houdt in dat de gemeente op basis van bij de gemeente bekende gegevens over het inkomen de inwoner een bedrag vanuit een gemeentelijke minimalregelingen toekent zonder dat de inwoner dat hoeft aan te vragen.

"Er zullen altijd inwoners zijn die financiële problemen of schulden ervaren. Alleen voor sommige huishoudens geldt dat zij pas durven of realiseren hulp te vragen als hun situatie complex wordt. Dit is ook de crux van ons beleid, om bij deze huishoudens achter de voordeur te komen voordat het escaleert."

De gemeente weet dat niet alle inwoners worden bereikt maar merkt uit ervaring dat inwoners met schulden vaak wel gevonden worden. Dit vraagt om voortdurende aandacht en inzet van de gemeente. De ondersteuning varieert per doelgroep: alleenstaanden maken gebruik van minimaregelingen om gaten in hun budget op te vullen, terwijl ouders met kinderen hiermee vaak activiteiten financieren. Inwoners ontvangen geen directe financiële steun maar kunnen kosten declareren. Hierdoor krijgt de gemeente inzicht in de besteding van middelen.

Tijdens heronderzoeken Participatiewet wordt de financiële situatie besproken van klanten. Dit draagt bij aan een vorm van nazorg. Verder is de Adviesraad Sociaal Domein opgericht, die adviseert over mogelijke verbeterpunten in het beleid. De gemeente erkent dat er soms wisselingen in aanspreekpunten kunnen zijn, bijvoorbeeld wanneer een inwoner overstapt van de Wmo naar minimaregelingen. In dergelijke gevallen wordt de aanvraag overgedragen aan andere consulenten. Daarnaast vinden iedere vier maanden gesprekken plaats met inwoners om contact te onderhouden.

Een obstakel is dat inwoners de aanvraagprocedures voor gemeentelijke minimalregelingen vaak als ingewikkeld ervaren. Het Sociaal Financieel Trefpunt biedt inwoners een laagdrempeliger alternatief, aangezien de gemeente vaak als formeel en afstandelijk wordt ervaren. Dit maakt dat inwoners sneller naar partners gaan voor hulp. Goede samenwerking met deze partners is essentieel, aangezien zij vaak het eerste aanspreekpunt zijn voor inwoners, die een aanvraag bij de gemeente als een grotere stap zien.

Consulenten komen wekelijks bijeen voor een 'drie kwartiertje' actuele casussen te bespreken en stil te staan bij algemene ontwikkelingen die zij tegenkomen in het werkveld. Daarnaast worden er team overleggen gehouden waarin verbeterpunten worden besproken en geëvalueerd, bijvoorbeeld bij het opstellen van een nieuw beleidsplan. Er worden geen klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd, maar individuele casussen worden besproken zodra zich problemen voordoen. De beleidsmedewerker neemt deel aan het huisartsenoverleg en overleggen waarbij jeugdorganisaties samenkomen (de JES overleggen). Daarnaast overlegt deze met vrijwilligersorganisaties en kerken, die een eigen 'pastoor-overleg' hebben. Een collega van de gemeente sluit bij deze overleggen aan en indien nodig voegt een andere gemeentevertegenwoordiger zich toe. De gemeente waakt voor een overdaad aan overlegstructuren. Ondanks de intensieve samenwerking met veel partners, is het belangrijk om niet te verzanden in te veel vergaderingen.

Perspectief partners (CJG, WIEL, Schuldhulpmaatje, Stimenz, Sociaal Financieel Trefpunt)
De gemeente Elburg werkt samen met verschillende partners om armoede te bestrijden. Deze samenwerking richt zich op preventie, vroegsignalering en praktische ondersteuning. Het doel is om inwoners op de juiste manier en tijdig te helpen, zodat financiële problemen niet escaleren.

De gemeente speelt een verbindende rol door inwoners door te verwijzen naar de juiste hulpverleners en door organisaties samen te brengen. Partners analyseren de situatie van gezinnen, bieden begeleiding en ondersteuning en verwijzen door naar gespecialiseerde hulp wanneer dat nodig is. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van warme overdracht, zodat inwoners goed begeleid worden in het proces. Het versterken van de eigen regie van inwoners is een belangrijk uitgangspunt, hoewel er ondersteuning wordt geboden wanneer mensen dit tijdelijk niet zelf aankunnen. Hoewel de uitvoerende taken bij de partners liggen, wordt door partners van de gemeente verwacht dat de gemeente een aanjaagfunctie vervult. Dit houdt in dat zij signalen uit de samenleving deelt, partners samenbrengt en oplossingen coördineert bij nieuwe of complexe problemen. Partners geven aan dat de gemeente een regiefunctie kan hebben door partijen samen te brengen, signalen te delen en oplossingen te coördineren. Tegelijkertijd moeten de uitvoerende organisaties voldoende ruimte krijgen om hun expertise in te zetten.

Preventie speelt een grote rol in de aanpak, bijvoorbeeld door voorlichting te geven en bewustwording te vergroten. Tegelijkertijd worden praktische hulpmiddelen geboden, zoals toegang tot minimaregelingen, ondersteuning bij schulden en begeleiding bij het vinden van oplossingen voor financiële problemen. De samenwerking is grotendeels operationeel van aard, met casus overleggen en directe afstemming over individuele situaties.

10. Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente Elburg voorkomt schulden en bevordert financiële zelfstandigheid door samenwerking, vroegsignalering en maatwerk.
- De gemeente Elburg richt zich bij schuldhulpverlening onder andere op mensen met licht verstandelijke beperking (LVB), jongeren, gezinnen met kinderen, ondernemers, statushouders en laaggeletterden.
- De gemeente Elburg biedt schuldhulp via het Financieel Trefpunt, met samenwerking van organisaties zoals Schuldhulpmaatje, Humanitas, en Stimenz.

Onderbouwing

Schuldhulpverlening in beleid

De gemeente Elburg voert een schuldhulpbeleid samen met de gemeente Oldebroek. In de beleidsnota Schuldhulpverlening 2022 – 2025 van de gemeente Elburg staat dat "Samen met de gemeente Elburg, lokale netwerkpartners, Adviesraad Sociaal Domein Oldebroek (ASDO) en een ervaringsdeskundige zijn we samen opgetrokken om tot een nieuwe beleidsnota Schuldhulpverlening 2022-2025 te komen. Oldebroek en Elburg hebben daarmee in hoofdlijn dezelfde nota, waarbij de nota is toegespitst op de lokale situatie".

Dit gezamenlijke Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2025 van de twee gemeenten richt zich op het bevorderen van een zelfredzame gemeenschap, waarin inwoners tijdig ondersteuning krijgen op het gebied van werk, inkomen en zorg. Door middel van samenwerking en vroegsignalering streeft de gemeente naar het voorkomen van problematische schulden en het bieden van snelle hulp om financiële rust en economische zelfstandigheid te vergroten. Zij hanteert de volgende doelstellingen:

1. Het voorkomen (problematische) schulden

a. De gemeente zet in op het voorkomen van schulden

b. De gemeente werkt samen met verhuurders van woningen, zorgverzekeraars, energieleveranciers en het waterbedrijf om problematische schulden, afsluitingen of uithuiszetting te voorkomen.

2. Schuldenproblematiek wordt integraal benaderd

a. De gemeente ondersteunt op een manier die stress vermindert en perspectief biedt. Zij biedt maatwerk, lichte ondersteuning waar het kan en zwaardere ondersteuning waar het nodig is.

b. De gemeente biedt een samenhangend, integraal hulpaanbod van preventie tot en met nazorg. Het doel is zowel financiële problemen als de oorzaak hiervan op te lossen of te stabiliseren, zodanig dat ze geen belemmering vormen om mee te doen in de samenleving;

c. De gemeente werkt toe naar schuldenvrij en financieel zelfredzaam zijn. Daarbij biedt zij bijvoorbeeld hulp bij thuisadministratie en richt zij een nazorgtraject in.

3. De gemeente werkt samen met partners in het Financieel Spreekuur

a. De toegang is laagdrempelig en iedere inwoner is welkom

b. De juiste betrokken ketenpartners werken samen met de inwoner om tot een oplossing te komen.

De gemeente Elburg richt zich bij schuldhulpverlening op verschillende kwetsbare doelgroepen. De belangrijkste doelgroepen zijn:

- Mensen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB): Deze groep is vaak extra kwetsbaar vanwege laaggeletterdheid, gebrek aan digitale vaardigheden, en het moeilijk kunnen herkennen van de problematiek. Er is veel nadruk op samenwerking binnen de keten om de juiste ondersteuning te bieden.
- Jongeren: De gemeente wil jongeren al vroeg bewust maken van financiële zaken, bijvoorbeeld door lessen op scholen en het sturen van een verjaardagskaart voor 18-jarigen met belangrijke informatie over financiën. De samenwerking tussen scholen, ouders, jongerenwerk en andere partijen is hierbij essentieel.

- Gezinnen met kinderen: In gezinnen kunnen ingrijpende veranderingen zoals een scheiding of baanverlies leiden tot financiële problemen. Het is belangrijk om signalen van kwetsbaarheid op te vangen en samen te werken met ketenpartners zoals onderwijs en welzijnswerk.
- Ondernemers: Na de coronacrisis is er meer aandacht voor schuldhulpverlening aan ondernemers, die eerder minimaal werd aangeboden. Er wordt gewerkt aan betere organisatie van hulp, inclusief preventie, online zelfhulp en wettelijk trajecten.
- Statushouders: Deze groep wordt extra kwetsbaar door de complexiteit van de maatschappij en de regels rondom integratie. De gemeente werkt samen met ketenpartners om tijdelijk financieel ontzorgen en de integratie te bevorderen.
- Laaggeletterden: Ongeveer 50% van de mensen met schulden heeft moeite met lezen en schrijven. Er is een integrale aanpak nodig om laaggeletterdheid te combineren met schuldhulpverlening, met speciale aandacht voor taal- en rekenvaardigheden.

Schuldhulpverlening in de praktijk
Inwoners met geldvragen en/of geldzorgen kunnen terecht bij het Sociaal Financieel trefpunt, gevestigd in 't Huiken in Elburg en de bibliotheek op 't Harde. Hier sluit de schuldhulpverleningsorganisatie Verder aan om inwoners met geldzorgen te ondersteunen.

7.8.4 Bevindingen aansluiting aanpak en voorzieningen op behoeften

11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De gemeente richt zich op preventie en proactieve ondersteuning. Inwoners ervaren dat op hun specifieke behoeften, zoals flexibiliteit en snelheid, in de huidige uitvoering niet altijd op wordt aangesloten.

Onderbouwing
Hieronder worden de verschillen tussen de behoeften van gesproken inwoners en de uitvoering van de gemeente beschreven:
- **Flexibiliteit:** inwoners wensen meer flexibiliteit bij het vinden van oplossingen, bijvoorbeeld voor gezinnen net boven de inkomensgrens die toch hulp nodig hebben. De gemeente hanteert een holistische aanpak met ruimte voor flexibiliteit. Gesproken inwoners ervaren niet altijd deze flexibele benadering, bijvoorbeeld in het geval van uitzonderlijke situaties.
- **Langdurige ondersteuning:** inwoners vragen om langdurige begeleiding om uit de bijstand te stappen, aangezien het financieel niet altijd voordeliger is om eruit te stappen. De gemeente biedt wel begeleiding maar het is niet duidelijk of dit altijd voldoende is voor langdurige ondersteuning in deze situatie.
- **Persoonlijke begeleiding:** inwoners hebben behoefte aan persoonlijke begeleiding, bijvoorbeeld in de vorm van een jobcoach. De gemeente biedt begeleiding maar de vraag is of dit altijd aansluit bij de persoonlijke behoeften van iedere inwoner, zoals motivatie en passende werkplekken voor inwoners met een handicap.
- **Snellere procedures:** inwoners ervaren behoefte aan snellere besluitvorming. De gemeente biedt proactieve en regelmatige ondersteuning maar de snelheid van de procedures lijkt een punt van verbetering voor sommige inwoners.

Uit de gesprekken blijkt dat medewerkers van de gemeente in gesprek gaan met inwoners uit Elburg. Zij worden benaderd en gevraagd welke hulp het beste bij hen past. De Adviesraad Sociaal Domein speelt hierbij een belangrijke rol door namens de inwoners te spreken, wat waardevolle informatie oplevert.

7.8.5 Bevindingen bereik doelgroepen

12. Bereikt de gemeente de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente probeert voornamelijk doelgroepen te bereiken door samenwerking met partners en in te zetten op informatieverspreiding.
- De gemeente heeft moeite specifieke doelgroepen te bereiken. Inwoners zoeken vaak pas hulp bij grote problemen. Informatie wordt via verschillende kanalen gedeeld.
- Partners merken dat de gemeente niet iedereen bereikt, vaak door schaamte. Informele netwerken bieden veel steun. Partners proberen zelf hulp te bieden door folders achter te laten bij huisartsen en de Voedselbank.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

De gemeente bereikt bepaalde groepen moeilijk, zoals soevereinen en laaggeletterden. Inburgeraars komen snel in beeld bij de gemeente. 'Veel inwoners zijn vaak minder geneigd om hulp te zoeken. Zij denken voornamelijk dat zij zelf hun problemen kunnen oplossen. Dit geldt ook voor mensen die het altijd zelf hebben gered maar bijvoorbeeld door corona in de problemen zijn geraakt. Deze groep wil vaak geen beroep doen op de gemeente uit angst afhankelijk te worden. Daarnaast vormen zzp'ers een lastige groep omdat zij zich vaak niet snel aanmelden voor hulp.

Bij de beschikking wordt altijd een flyer meegestuurd met informatie over gemeentelijke minimalregelingen. Daarnaast is er een koelkastactie[7], die een nieuwe doelgroep bereikt die vervolgens wordt geïnformeerd over andere hulpmogelijkheden. Hoewel deze actie niet direct leidt tot een stijging van aanvragen, wordt wel zichtbaar dat bij een daling van bijstandsgerechtigden het aantal aanvragen voor minimaregelingen ook daalt.

De gemeente zet in op informatieverspreiding via sociale media, kranten, huis-aan-huisbladen en flyers. Toch speelt de sociale structuur hier een grote rol, waarbij hulp vaak via kerk en sociale netwerken plaatsvindt. Dit zorgt ervoor dat niet alle huishoudens zich bewust zijn van de gemeentelijke informatie, omdat problemen lokaal worden opgelost. Dit hoeft geen negatief punt te zijn. In de gemeente is het verenigingsleven belangrijk. Hier helpen mensen elkaar, bijvoorbeeld binnen koor- of voetbalverenigingen. Deze cultuur van informele hulp maakt het mogelijk dat inwoners elkaar ondersteunen in tijden van nood.

Hulp wordt pas vaak gezocht als huishoudens in grote problemen komen, zoals bij een scheiding of faillissement. De gemeente probeert hulp zo laagdrempelig mogelijk te maken, zodat inwoners de gemeente kan vinden wanneer ze het nodig hebben. Het project Welzijn op Recept is een goed voorbeeld van samenwerking, waarbij huisartsen patiënten met financiële problemen doorverwijzen naar welzijnsorganisaties, die vervolgens informatie geven over minimaregelingen. De gemeente probeert zoveel mogelijk op die plekken aanwezig te zijn waar inwoners komen.

Perspectief partners (CJG, Stimenz, WIEL, Sociaal Financieel Trefpunt, Schuldhulpmaatje)

Partners zijn van mening dat de gemeente niet alle huishoudens bereikt. Schaamte en achterdocht kunnen ervoor zorgen dat gezinnen geen hulp bij de gemeente aanvragen. Dit leidt ertoe dat sommige gezinnen niet worden bereikt. Er is een sterke cultuur van informele hulp in de gemeente, waarbij mensen elkaar helpen via de kerk, vrienden of familie, in plaats van bij de gemeente of organisaties hulp te zoeken.

De partners benaderen zelf de Voedselbank en huisartsen, waar ze folders met informatie over beschikbare hulp achterlaten. Ondanks de zichtbaarheid van de gemeente, blijkt uit gesprekken met inwoners dat zij pas hulp hadden gezocht als ze eerder wisten van de mogelijkheden. Mensen met financiële problemen ervaren vaak zoveel

[7] Deze actie houdt in dat een koelkast van minstens 10 jaar oud mag worden ingeruild voor een nieuw, energiezuiniger exemplaar. Alleen huishoudens tot een bepaalde inkomensgrens komen hiervoor in aanmerking.

stress dat informatie niet goed binnenkomt. Partners geven aan dat daarom inzet moet worden op de laagdrempeligheid van hulp vragen en het inzetten op het verspreiden van informatie.

13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die nog niet in beeld bij de gemeente?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- Sinds de hoge energiekosten is de groep ouderen met financiële problemen meer in beeld.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

Door de energiecrisis zijn ouderen met financiële problemen, die moeite hadden met het rondkomen door hoge energiekosten, zichtbaar geworden voor de gemeente. Deze groep is zichtbaar geworden omdat zij ineens financiële hulp konden aanvragen. Hierdoor kreeg de gemeente zicht op deze groep die moeite kan hebben met rondkomen.

7.8.6 Bevindingen toereikendheid middelen

14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De meerderheid van de gesproken inwoners vindt de beschikbare middelen voldoende.
- Consulenten zien verbeterpunten in preventie, samenwerking, re-integratie en de inkomensgrens van minimaregelingen.
- Er zijn partners die pleiten voor meer flexibiliteit en gezamenlijk afwegingen om bijvoorbeeld gezinnen beter te helpen en de onderlinge samenwerking tussen partners te verbeteren. Andere partners ervaren daar geen knelpunten in.
- In 2022 en 2023 waren de begrootte financiële middelen voor inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie voldoende.

Onderbouwing

Perspectief inwoners

De meerderheid van de gesproken inwoners is van mening dat de beschikbare middelen in de praktijk voldoende zijn. In de kern hebben zij geen behoefte aan andere vormen van ondersteuning. Inwoners zien wel verbeterpunten voor de gemeente zodat de hulp nog toereikender kan zijn, namelijk in flexibiliteit, langdurige ondersteuning, persoonlijke begeleiding en snellere procedures

Perspectief gemeente (consulenten)

Consulenten zien verbeterpunten voor de uitvoering, vooral op het gebied van preventie en schulden. Concreet kan de samenwerking met partners die een signalerende rol hebben rondom schulden worden versterkt. Ook moet het proces beter worden ingericht om inwoners te bereiken die nu niet bereikt worden. Daarnaast zou de evaluatie van de huidige werkwijze meer aandacht moeten krijgen. Op het gebied van re-integratie is het belangrijk om een brede blik te blijven houden, gezien de invloed van geldproblemen op het functioneren van inwoners. Ook moet er aandacht zijn voor veranderingen binnen de doelgroep, zodat de gemeente up-to-date blijft over deze ontwikkelingen. Verder is het wenselijk om de inkomensgrens voor minimaregelingen te verhogen, hoewel er binnen de consulentengroep verschillende meningen over bestaan. Sommigen vinden dat de grens omlaag moet. De discussie draait om de vraag in hoeverre regelingen inwoners motiveren of demotiveren om aan het werk te gaan.

Perspectief partners (CJG, Schuldhulpmaatje, Stimenz, WIEL, Sociaal Financieel Trefpunt)

Het CJG merkt dat zij niet betrokken zijn bij de 'checklist' van de gemeente waarin wordt bepaald of een gezin in aanmerking komt voor een regeling. Dit leidt soms tot situaties waarin de regels en de daadwerkelijke behoeften van een gezin niet op elkaar aansluiten. Zo was er een casus waarin een gezin zwart bijwerkte om een auto te kunnen betalen. Dit riep bij de gemeente vragen op over bijstandskorting, terwijl een auto in dit geval essentieel

was om de kinderen naar school te brengen. Strikte controles kunnen ertoe leiden dat gezinnen afhankelijk worden van duurder leerlingenvervoer, wat uiteindelijk hogere kosten met zich meebrengt. Het CJG benadrukt het belang van gezamenlijke afwegingen en het durven afwijken van strikte regels om stress en problemen bij gezinnen te verminderen. SchuldHulpMaatje geeft aan dat de huidige middelen die zij van de gemeente ontvangen voldoende zijn om hun werk te doen. Zij ervaren hier op dit moment geen knelpunten. Momenteel onderneemt de gemeente actie op de taakverdeling vanuit een kernteam bestaande uit o.a. deze partners

Perspectief begrote en gerealiseerde uitgaven
In onderstaand figuur 5 zijn de begrote en gerealiseerde uitgaven voor de taakvelden inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie in 2022 en 2023[8] inzichtelijk gemaakt. Zowel in 2022 als 2023 bleek dat de beschikbare financiële middelen voor de inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie voldoende waren, aangezien de gerealiseerde uitgaven in beide jaren lager waren dan de begrote uitgaven.

Figuur 5. Beschikbare middelen voor het armoedebeleid (bedragen X € 1.000)				
Jaar	**Inkomensregelingen**	**Begeleide participatie**	**Arbeidsparticipatie**	**Totaal**
2022 (begroot)	8.319	3.624	746	**12.689**
2022 (gerealiseerd)	6.932	3.407	649	**10.988**
2023 (begroot)	7.867	3.945	800	**12.621**
2023 (gerealiseerd)	7.216	3.772	681	**11.669**

7.8.7 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel (<=50%) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel (>50%, <75%) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte (>75%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Toetsing normenkader uitvoeringswereld	
Norm	**Toetsing**
De armoedeaanpak is zo ingericht dat deze aansluit bij zowel de behoeften van inwoners als de doelen die de gemeente wil bereiken.	Voldoet merendeels. De armoedeaanpak sluit aan bij de behoeften van gesproken inwoners en is zo opgebouwd om de doelen van de gemeente te bereiken. Aan specifieke behoeften van gesproken inwoners, zoals flexibiliteit en snelheid wordt niet altijd voldaan.
Sprake is van een leer- en verbetercyclus tussen verschillende uitvoerders van verschillende regelingen waarmee steeds de aanpak waar nodig wordt aangescherpt.	Voldoet grotendeels. Consulenten evalueren wekelijks de voortgang, bespreken casussen, voeren cliënttevredenheidsonderzoeken uit en nemen deel aan verschillende overleggen met partners, waaronder huisartsen, jeugdorganisaties en kerken.
De gemeenten bereiken de door hen benoemde doelgroepen.	Voldoet grotendeels. De gemeente heeft geen specifieke doelgroepen benoemd. Zij hanteert per inwoner een holistische benadering en proactieve ondersteuning.
De gemeente heeft nieuwe doelgroepen in beeld en heeft een onderbouwde keuze gemaakt om	Voldoen merendeels. De gemeente heeft de groep ouderen met financiële problemen in beeld sinds

[8] De reden dat 2022 en 2023 zijn geselecteerd is omdat voor 2024 nog geen jaarrekening beschikbaar is.

voor deze groepen wel of geen vorm van maatregelen in te zetten.	de energiecrisis. De gemeente heeft moeite met het bereiken van groepen zoals laaggeletterden en zzp'ers.
De beschikbare middelen zijn binnen de inhoudelijke kaders van de maatregelen toereikend.	Voldoet merendeels. De meerderheid van de gesproken inwoners vinden de beschikbare middelen voldoende. Consulenten zien verbeterpunten in preventie, samenwerking, re-integratie en de inkomensgrens van minimaregelingen. In 2022 en 2023 waren de begrote financiële middelen voor inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie voldoende.

7.9 Bevindingen beleidswereld

7.9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van het beleid op armoede en schulden van de gemeente Elburg opgenomen. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk worden de volgende deelvragen behandeld:

15. Welk beleid voert de gemeente op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?
16. Heeft de gemeente de volledige doelgroep in beeld?
17. Welke doelen en resultaten heeft de gemeente geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
18. Hoe betrekt de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?
19. Hoeveel middelen heeft de gemeente beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?
20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?
21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?
22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?
23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?
24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?
25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?
26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

7.9.2 Bevindingen beleid en doelen armoede en schulden

15. Welk beleid voert de gemeente Elburg op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?
16. Welke doelen en resultaten heeft de gemeente geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
17. Heeft de gemeente de volledige doelgroep in beeld?
18. Hoe betrekt de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- *Richting van het armoedebeleid:* integrale aanpak gericht op preventie, samenwerking en versterking van de sociale basis om zelfredzaamheid en gelijkheid te bevorderen.
- *Doelen:* voorkomen van armoede en schulden, verkleinen van verschillen en bieden van toegankelijke basisvoorzieningen.
- *Schuldhulpverlening: d*e visie voor schuldhulpverlening in Elburg richt zich op het voorkomen van schulden en het bieden van ondersteuning bij financiële problemen, met focus op samenwerking en laagdrempelige toegang. Het doel is financiële rust en economische zelfstandigheid voor inwoners.

- *Doelgroep:* de gemeente beschrijft geen specifieke doelgroepen waar zij zich op wil richten. Zij probeert haar bereik te verhogen door gemeentelijke minimalregelingen te verhogen en de inkomensgrens aan te passen.
- *Verwachte resultaten:* sterkere sociale netwerken, verbeterde zelfredzaamheid en minder financiële problemen door samenwerking en preventie.
- *Betrekken van inwoners:* input via ervaringsdeskundigen en gesprekken wordt gebruikt om beleid te verbeteren.

Onderbouwing

Perspectief beleidsplan gemeente Elburg voor het sociaal domein

De gemeente Elburg hanteert in haar beleidsplan 2024-2031 'Samen leven, Samen doen!' een integrale benadering van armoede en schuldhulpverlening, waarbij preventie, samenwerking en het versterken van de sociale basis centraal staan. Het beleid richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners en het verminderen van maatschappelijke ongelijkheid door vroegtijdige signalering en ondersteuning. In totaal richt de gemeente Elburg zich op het creëren van een sterke sociale basis door preventieve maatregelen, het aanbieden van laagdrempelige ondersteuning en het versterken van de zelfredzaamheid van haar inwoners, waarbij samenwerking met verschillende partners essentieel is.

Doelen van het beleid

- Preventie van armoede en schulden: De gemeente streeft ernaar ernstige financiële problemen te voorkomen door tijdig in te grijpen. De focus ligt op welzijn, cultuur, bewegen en inclusiviteit, waarbij de gemeente inwoners aanmoedigt om naar elkaar om te zien en het verenigingsleven te ondersteunen.
- Verkleinen van verschillen: De gemeente wil de kloof tussen inwoners op het gebied van inkomen, opleiding en gezondheid verkleinen, door een integrale aanpak die zich richt op sociale omgeving, zorg, gedrag en participatie. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan kwetsbare groepen, zoals mensen met een lager inkomen, jeugd, laaggeletterden en migranten.
- Toegankelijkheid van basisvoorzieningen: De gemeente stelt basisvoorzieningen beschikbaar die inwoners helpen met vragen over financiële problemen, werk, uitkeringen, inburgering en praktische ondersteuning. Deze voorzieningen werken samen zonder verwijzing, zodat inwoners snel geholpen worden en specialistische hulp wordt voorkomen.

Verwachte resultaten

- Versterking van de sociale basis: door in te zetten op preventie en het bevorderen van sociale betrokkenheid, bijvoorbeeld door het stimuleren van verenigingen en geloofsgemeenschappen, wordt verwacht dat de sociale netwerken van inwoners sterker worden. Dit draagt bij aan het voorkomen van armoede en schulden.
- Vroegtijdige ondersteuning: de gemeente verwacht dat door de vroegtijdige signalering van armoede en schulden en de inzet van preventieve maatregelen, het aantal ernstige financiële problemen afneemt. Inwoners krijgen de juiste ondersteuning op het juiste moment, waardoor zij beter in staat zijn om hun situatie zelf te verbeteren.
- Verbeterde zelfredzaamheid: door het aanbieden van basisvoorzieningen die laagdrempelig en goed bereikbaar zijn, hoopt de gemeente Elburg de zelfredzaamheid van haar inwoners te vergroten. Dit draagt bij aan een oplossing die in één keer goed en passend is voor de inwoner, zonder de noodzaak voor specialistische hulp.
- Samenwerking en integrale aanpak: door nauw samen te werken met verschillende maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en andere partners, verwacht de gemeente armoede en schulden effectiever aan te pakken. De aanpak richt zich niet alleen op de directe problematiek maar ook op de onderliggende factoren, zoals gedrag, gezondheid en participatie.

Schuldhulpverlening
De visie voor schuldhulpverlening in Elburg is gebaseerd op de ambitie om een inclusieve samenleving te creëren waar iedereen gezond, veilig en betrokken kan zijn, zoals beschreven in het beleidsplan schuldhulpverlening gemeente Elburg 2022-2025. Inwoners moeten in staat zijn om mee te doen en zich te ontwikkelen. Als dat niet mogelijk is, kan de gemeente ondersteuning bieden. Het doel is om problematische schulden te voorkomen of vroegtijdig te signaleren, waarbij een integrale en laagdrempelige benadering centraal staat. De gemeente streeft ernaar schulden op te lossen of beheersbaar te maken, zodat inwoners financiële rust ervaren en hun economische zelfstandigheid kunnen herstellen. De doelstellingen omvatten het voorkomen van schulden, het bieden van maatwerkondersteuning, en samenwerking met partners om financiële problemen op te lossen, van preventie tot nazorg. Het Financieel Trefpunt speelt een cruciale rol door laagdrempelige toegang en samenwerking met de juiste ketenpartners te bieden.

Doelgroep
Perspectief beleidsplan en gemeente (beleidsmakers)
In het beleidsplan worden geen specifieke doelgroepen benoemd waar de gemeente zich op richt. Volgens beleidsmakers richt de gemeente zich voornamelijk op eenoudergezinnen met jonge kinderen, vaak alleenstaande moeders met twee of drie kinderen. De gemeente heeft volgens de gesproken beleidsmedewerkers bepaalde inkomensregelingen verhoogd tot honderden euro's, hoger dan in andere gemeenten. De gemeente heeft de inkomensgrens verhoogt van 110% naar 120%, en probeert zo 'werkende armen' beter te bereiken.

Betrekken inwoners
Perspectief gemeente (beleidsmakers)
De gemeente Elburg betrekt inwoners actief bij het opstellen van beleidsplannen door gebruik te maken van diverse vormen van communicatie en feedback. Eén manier is via de samenwerking met stichting Wiel, waarmee de gemeente in contact komt met ervaringsdeskundigen. Deze ervaringsdeskundigen bieden waardevolle inzichten die kunnen bijdragen aan de verbetering van het beleid. Daarnaast neemt de gemeente ook telefonisch contact op met inwoners om specifieke informatie in te winnen. Een voorbeeld hiervan is het vragen naar de redenen waarom sommige inwoners het Kindpakket niet volledig hebben gedeclareerd. Door deze gesprekken hoopt de gemeente te begrijpen of er aanpassingen nodig zijn in het beleid of de uitvoering van bepaalde voorzieningen.

7.9.3 Bevindingen ingezette middelen armoede en schulden

19. Hoeveel middelen heeft de gemeente beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De gezamenlijke begrootte lasten voor de taakvelden inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie dalen van € 12.689.000 in 2022 naar € 10.721.000 in 2026 (op basis van de begroting 2024). In 2022 en 2023 waren de gerealiseerde lasten lager dan de begrootte lasten. In 2024 lagen de gerealiseerde lasten hoger dan de begrootte lasten.
- Voor schuldhulpverlening wordt jaarlijks € 126.500 beschikbaar gesteld tot 2025.

Onderbouwing
Armoedebeleid
Over het aantal beschikbaar gestelde middelen voor het armoedebeleid is een beperkte uitspraak te doen. Uit de jaarstukken van de gemeente Elburg zijn de begrote en gerealiseerde uitgaven voor inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie geselecteerd om de beschikbare middelen inzichtelijk te maken. In onderstaand figuur 6 zijn de begrote en gerealiseerde uitgaven voor 2022 en 2023 beschreven voor inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie. Voor 2024, 2025 en 2026 zijn de begrote uitgaven voor deze taakvelden beschreven. Voor 2022, 2023 geldt dat de gerealiseerde lasten lager waren dan de begrootte. Voor 2024 geldt dat de gerealiseerde lasten hoger waren dan de begrootte lasten.

Figuur 6. Beschikbare middelen voor het armoedebeleid (bedragen X € 1.000)				
Jaar	**Inkomensregelingen**	**Begeleide participatie**	**Arbeidsparticipatie**	**Totaal**
2022 (begroot)	8.319	3.624	746	**12.689**
2022 (gerealiseerd)	6.932	3.407	649	**10.988**
2023 (begroot)	7.867	3.945	800	**12.621**
2023 (gerealiseerd)	7.216	3.772	681	**11.669**
2024* (begroot)	6.187	3.672	1.062	**10.921**
2024 (gerealiseerd)	6.619	4.009	993	**11.621**
2025* (begroot, op basis van begroting 2024)	6.227	3.487	1.011	**10.725**
2026* (begroot, op basis van begroting 2024)	6.279	3.395	1.047	**10.721**

*Bovenstaande bedragen vanaf 2024 zijn gebaseerd op de begroting 2024. Inmiddels is het een en ander veranderd aan beschikbare middelen, zoals de incidentele beschikbaar gestelde middelen voor minimabeleid van € 152.000,- per jaar voor 2025 en 2026.

Schuldhulpverlening
In het beleidsplan schuldhulpverlening gemeente Elburg 2022-2025 staat beschreven dat de gemeente met de huidige aanbieder van schuldhulpverlening prijsafspraken per product en geleverde dienst heeft gemaakt. De gemeente Elburg heeft momenteel een lopend contact. Dienstverlening wordt volgens overeenkomst geleverd. In de gemeentelijke meerjarenbegroting is voor schuldhulpverlening een bedrag van € 126.500,- opgenomen, dat jaarlijks wordt beoordeeld en indien nodig aangepast. Als er meer aanmeldingen voor schuldhulpverlening zijn, bijvoorbeeld door de economische gevolgen van de coronacrisis, kan er een aanvraag voor extra budget worden ingediend om in de toegenomen vraag te voorzien.

7.9.4 Bevindingen effecten beleid armoede en schulden

20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De ondersteuning vanuit de gemeente Elburg zorgt dat de meerderheid van de gesproken inwoners die hulp ontvangen beter kunnen rondkomen.

Onderbouwing
Perspectief inwoners
De ondersteuning biedt volgens gesproken inwoners financiële rust, het vermindert stress en geeft ruimte om te groeien en aan henzelf te werken. Voor sommige betekent de hulp toegang tot zorg, zoals fysiotherapie, waardoor zij fysiek en emotioneel sterker worden. Voor andere helpt het bij het aflossen van schulden, het organiseren van dagelijkse zaken en het bieden van kansen aan hun kinderen, zoals sport, schoolspullen en activiteiten. Hoewel de hulp vaak als waardevol en goed geregeld wordt ervaren, ervaren inwoners ook uitdagingen. Voorbeelden zijn de armoedeval en beperkte mogelijkheden om volledig uit de bijstand te komen, vooral op latere leeftijd of met lichamelijke beperkingen. Desondanks draagt de hulp volgens gesproken inwoners bij aan een beter welzijn en biedt het perspectief voor een stabielere toekomst.

21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Zowel strategische doelen (visie en ambitie) als beleidsmatig (subsidieregeling) als uitvoerende doelen (subsidieregeling uitvoeren, participatietrajecten lopen) worden de voornemens volgens plan uitgevoerd. Er wordt niet gerapporteerd over of de doelen ook behaald worden.
- De gemeente Elburg meet het effect van haar beleid op het niveau van activiteiten en initiatieven Het combineren van cijfers met inhoudelijke toelichting wordt overwogen om het doelbereik beter inzichtelijk te maken.

Onderbouwing

In de najaarsrapportage[9] van 2024 is het volgende vermeld over het behalen van doelen/resultaten met betrekking tot de armoedeaanpak en schuldhulpverlening van de gemeente

Figuur 8. Voortgang behalen doelen 2024	
Speerpunt 8	**Met onze inwoners in gesprek. In simpele taal. We luisteren en denken mee. We zoeken samen naar wat wel kan.**
Doel	De gemeente wil verbonden zijn met de inwoners. Door samenwerking wordt gemeente Elburg zo goed mogelijk voor iedereen. De gemeente heeft steeds meer taken gekregen. De gemeente wil daarom duidelijk communiceren naar alle inwoners. Zodat iedereen begrijpt wat er wordt bedoeld. Ook wil de gemeente inwoners meer betrekken bij wat de gemeente doet. Het is belangrijk dat er wordt geluisterd naar inwoners bij veranderingen.
Meetbare uitkomst	Dit is een doel wat nooit afgerond zal zijn, maar de gemeente zet zich in op duidelijke taal door middel van taalcoaches en verschillende initiatieven in samenwerking met de afdeling communicatie. Beleid en verordening worden gemaakt en er komt een subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.
Behaald resultaat afgelopen 6 maanden	In juli 2024 is door het college de bestuursopdracht Visie en ambitie inwonerparticipatie vastgesteld en ter informatie naar de gemeenteraad verzonden. Direct na de zomervakantie is contact opgenomen met de provincie Gelderland om te onderzoeken of er vanuit de provinciale regeling Sterk Bestuur subsidie beschikbaar is voor dit traject. Dit gesprek is positief verlopen en inmiddels zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt en ondertekend. De subsidieaanvraag is ingediend en de provincie Gelderland heeft €20.000,- beschikbaar gesteld. Een interne werkgroep vanuit de breedte van de organisatie is betrokken bij dit proces. Daarnaast is de subsidieregeling Maatschappelijke initiatieven van kracht geworden binnen de gemeente Elburg en de eerste aanvragen voor deze regeling worden ingediend en in behandeling genomen.
Huidige status	Ja, de uitvoering van het traject loopt op schema. De uitwerking van de bestuursopdracht loopt volgens planning. Daarnaast vindt de uitvoering van participatietrajecten plaats waar dat nodig is.

[9] Dit is een tussentijdse, gemeente brede, rapportage, waarin het college de raad informeert over afwijkingen in de realisatie van de programmabegroting van het lopend jaar.

Mogelijke risico's	Op dit moment zijn er geen risico's in tijd, geld of kwaliteit.
Verdere planning	Een Visie en ambitie inwonerparticipatie wordt in nauwe samenspraak met de gemeenteraad en het college opgesteld. De participatieverordening zal daarna opnieuw worden aangeboden aan de gemeenteraad. De subsidieregeling maatschappelijke initiatieven wordt uitgevoerd.
Budget	Ja, de uitvoering van de plannen loopt binnen budget.
Eindconclusie	Het onderwerp inwonerparticipatie is een belangrijk thema. Op zowel strategisch (visie en ambitie) als beleidsmatig (subsidieregeling) als uitvoerend (subsidieregeling uitvoeren, participatietrajecten lopen) is het onderwerp in beweging.

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)
De gemeente Elburg monitort haar beleid niet strikt op effecten, maar richt zich op het bieden van ondersteuning die inwoners in staat stelt weer actief mee te doen in de samenleving, zoals sporten of deelnemen aan verenigingen. Hoewel het meten van doelbereik complex blijft, overweegt de gemeente zowel cijfers als inhoudelijke duiding te combineren, geïnspireerd door andere gemeenten die deze aanpak hanteren.

7.9.5 Bevindingen resultaten ten opzichte van de andere vier gemeenten en landelijk

22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?
23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- In de vijf gemeenten blijkt het bereik van minimaregelingen wisselend en vaak lager dan gewenst, met verschillen per regeling en doelgroep, waarbij sommige voorzieningen beter worden benut dan het landelijke gemiddelde en andere juist duidelijk achterblijven.
- De gemeenten Hattem en Oldebroek hebben een hoger bereik dan de andere drie gemeenten, waar het bereik laag is.
- In alle vijf de gemeenten sluit de hulp volgens de meerderheid van de gesproken inwoners aan op hun behoeften.
- Gesproken inwoners van Nunspeet en Elburg missen flexibiliteit in de inkomensgrens, in Nunspeet en Putten ontbreekt maatwerk, en in Hattem worden de maatregelen niet als een blijvende oplossing gezien.

Onderbouwing
Exacte cijfers ontbreken voor de gemeenten Elburg en Putten. Onderstaand figuur 9 geeft een samenvatting van het bereik van alle vijf de gemeenten. Hieruit is af te leiden dat de gemeente Oldebroek, in vergelijking met de andere gemeenten, een hoger bereik heeft dan het landelijke gemiddeld. Medewerkers in de gemeente Hattem geven aan dat zij een hoog bereik hebben. Voor de gemeenten Nunspeet, Putten en Elburg geven medewerkers aan dat het bereik rond het landelijk gemiddelde of hieronder is.

Er is echter vrijwel geen verschil tussen alle vijf de gemeenten als het aankomt op de aansluiting van de hulp op de behoeften van de gesproken inwoners. Bij elke gemeente geeft de meerderheid van gesproken inwoners aan dat de hulp aansluit op hun behoeften en geen andere ondersteuning nodig hebben. Echter, is er wel wat verschil in de soort ondersteuning die gesproken inwoners nodig hebben: Bij de gemeente Oldebroek geven de gesproken inwoners aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben, terwijl bij alle andere 4 de gemeenten hier wel sprake van is. Zowel gemeente Nunspeet als gemeente Elburg missen de gesproken inwoners flexibiliteit in de inkomensgrens. Ook bij zowel gemeente Nunspeet als gemeente [redacted] ontbreekt er maatwerk volgens gesproken inwoners. Verder vinden gesproken inwoners bij de gemeente Hattem dat de maatregelen geen blijvende oplossing bieden.

Figuur 9. Bereik en effect van de vijf gemeenten			
Gemeenten	**Bereik**	**Effect**	**Opmerkingen**
Elburg	Exacte cijfers over het bereik ontbreken. Consulenten en beleidsmakers geven aan dat specifieke groepen moeilijk bereikbaar zijn.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de hulp aansluit op hun behoeften, maar dat de hulp hun problemen niet volledig oplost.	Gesproken inwoners net boven de inkomensgrens missen flexibiliteit in ondersteuning. Ook focust soms de gemeente volgens gesproken inwoners zich te sterk op regels en biedt zij onvoldoende persoonlijke begeleiding.
Hattem	De voornaamste minimaregelingen in Hattem kennen een bereik dat varieert tussen 17% en 33%. Het bereik van de Energietoeslag lag in 2023 op 133% van de doelgroep. Verschillen tussen bereiken hangen samen met de voorwaarden die per regeling gelden.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de instrumenten aansluiten op hun behoeften en geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben.	Een minderheid van de gesproken inwoners ervaart de ondersteuning als voldoende voor structurele verbetering. De maatregelen verlichten financieel, maar bieden echter geen blijvende oplossing en voorkomen geen toekomstige problemen.
Nunspeet	Het bereik van de collectieve zorgverzekering en de bijdrage voor sport & cultuur ligt boven of op het niveau van het landelijk gemiddelde, terwijl het bereik van kwijtschelding gemeentelijke belastingen en individuele inkomenstoeslag lager dan het landelijk gemiddelde ligt.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de ontvangen ondersteuning hen daadwerkelijk heeft geholpen in hun financiële situatie. Zij benoemen expliciet dat de regelingen bijdragen aan het bekostigen van noodzakelijke uitgaven, zoals zorgverzekering, huishoudelijke apparaten en sportactiviteiten.	Inkomensondersteunende maatregelen sluiten niet altijd aan bij de behoeften van alle inwoners. Zo ontdekte meerdere gesproken inwoners pas laat dat zij recht hadden op bepaalde voorzieningen, vaak via informele netwerken in plaats van de gemeente. Of konden zij geen gebruik maken van ondersteuning door een net te hoog inkomen, of ervaarden zij dat de hulp niet aansloot op hun persoonlijke situatie, bijvoorbeeld door taalbarrières of een gebrek aan begeleiding.
Oldebroek	Het bereik van de Individuele Inkomenstoeslag en de Energietoeslag ligt boven het landelijk gemiddelde, terwijl het bereik van de overige regelingen rond het landelijk gemiddelde ligt.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan daadwerkelijk geholpen te zijn met de ingezette instrumenten. Ze zorgen niet alleen voor financiële stabiliteit maar versterken ook het emotionele en sociale welzijn.	De gesproken inwoners geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben. De persoonlijke benadering van de gemeente wordt meerdere keren benadrukt en als waardevol ervaren.
Putten	Exacte cijfers over gebruik zijn aanwezig**:** Het gebruik van regelingen is 16% (bron: onderzoeksrapport Kwiz 2021) en wordt mogelijk veroorzaakt door een cultuur van zelfoplossing en wantrouwen in de overheid. Het gebruik van de energietoeslag was: 93% in 2021, 91% in 2022 en 63% in 2023. Verder is de exacte potentiële doelgroep onbekend, omdat gemeenten	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de instrumenten aansluiten op hun behoeften en geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben.	Een minderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat zij andere vormen van ondersteuning nodig hebben zoals gepaste huisvesting, meer financiële rust bij een slechte fysieke- en mentale gezondheid, maatwerk bij taalcursus en maatwerk bij Volwassenenfonds Sport & Cultuur.

	geen inzicht heeft in de inkomens van alle inwoners. De beleidsmedewerker geeft aan dat de doelgroep wordt gehalveerd, doordat de helft boven de inkomensgrens zit en bij nader inzien geen aanspraak maakt op gemeentelijke ondersteuning. CBS-cijfers tonen aan dat 21,5% van de huishoudens die onder het sociaal minimum vallen gebruik maakt van de beschikbare voorzieningen.		

24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De gemeente Elburg leert van andere gemeenten door hun ervaringen te analyseren en overweegt zaken zoals het verhogen van de inkomensgrens over te nemen.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

De gemeente Elburg kijkt naar andere gemeenten, zoals buurtgemeenten, om van hun ervaringen te leren. Ze overweegt bijvoorbeeld het overnemen van het verhogen van de inkomensgrens, afhankelijk van aanpassingen in andere gemeenten. Daarnaast zou de gemeente Elburg het "tellen en vertellen" -principe dat andere gemeenten hanteren kunnen overnemen voor haar eigen verantwoording.

7.9.6 Bevindingen positionering raad

25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De raad wordt geïnformeerd over het armoedebeleid en de schuldhulpverlening via de reguliere P&C-cyclus met gedetailleerde begrotingen, voorjaarsnota's en presentaties.
- De informatievoorziening naar de raad is mogelijk té gedetailleerd.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (beleidsmakers, gemeenteraad)

De raad wordt geïnformeerd over het armoedebeleid en de schuldhulpverlening via de reguliere planning- en control cyclus, waarbij begrotingen, voorjaarsnota's en gedetailleerde presentaties worden gedeeld. De communicatie met de raad gebeurt op een zeer gedetailleerd niveau. Beleidsmedewerkers geven aan dat het college hierin mogelijk is 'doorgeslagen'.

26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

Bevindingen op hoofdlijnen:
- De raad krijgt vaak gedetailleerde informatie, waardoor de focus te veel op uitvoeringsaspecten ligt, wat haar vermogen om de kaderstellende en controlerende rol effectief te vervullen beperkt.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (beleidsmakers, gemeenteraad)

De raad is 'hongerig' naar informatie, maar het is de vraag of deze honger op de juiste manier wordt ingevuld. De raad ontvangt vaak gedetailleerde informatie, waardoor de focus soms te veel op uitvoeringsaspecten ligt in plaats van op overkoepelende thema's. Dit kan de vervulling van haar kaderstellende en controlerende rol belemmeren,

omdat de nadruk te veel op detail komt te liggen in plaats van op strategische onderwerpen. Het is volgens gesproken beleidsmedewerkers belangrijk dat de raad meer ruimte krijgt om zich te concentreren op bredere thema's en het stellen van kaders

7.9.7 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel (<=50%) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel (>50%, <75%) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte (>75%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Toetsing normenkader beleidswereld	
Norm	**Toetsing**
De gemeenten hebben de volledige doelgroep in beeld.	Voldoet merendeels. De gemeente beschrijft geen specifieke doelgroepen waar zij zich op wilt richten. Zij probeert haar bereik te verhogen door bedragen van gemeentelijke minimaregelingen te verhogen en de inkomensgrens aan te passen.
Doelen zijn concreet en resultaatgericht geformuleerd en bevatten indicatoren en streefwaarden.	Voldoet beperkt. De doelen zijn concreet en resultaatgericht geformuleerd. Deze bevatten geen indicatoren en streefwaarden.
Sprake is van een analyse van de opgave rondom armoede en een daarop gebaseerde beleidsambitie.	Voldoet grotendeels. De gemeente heeft de opgave rondom armoede geanalyseerd en dit vertaalt in een beleidsplan met doelen en verwachtte resultaten.
De gemeente betrekt inwoners bij het opstellen van het beleid (doelen).	Voldoet. Via ervaringsdeskundigen en gesprekken met inwoner stelt de gemeente beleid op en past aan waar nodig.
De gemeente betrekt inwoners bij de inrichting van de uitvoering van maatregelen en de armoede aanpak.	Voldoet. Op basis van gesprekken met inwoners richt zij haar uitvoering in en stelt bij waar nodig.
De gemeente vraagt periodiek aan de doelgroepen van het beleid wat goed gaat en wat beter kan in de uitvoering.	Voldoet merendeels. De gemeente heeft geen doelgroepen beschreven. Zij vraagt wel periodiek aan inwoners wat goed gaat en wat beter kan in de uitvoering.
Inwoners die gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening geven aan dat zij hierdoor beter kunnen rondkomen.	Voldoet. De inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening zorgen ervoor dat inwoners beter kunnen rondkomen.
De gemeente monitort het doelbereik.	Voldoet niet. De gemeente monitort het doelbereik niet.
De beoogde doelen en resultaten worden gerealiseerd.	Voldoet. De gestelde doelen worden volgens de gemeente zelf behaald.
De raad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening.	Voldoet beperkt. De raad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over het armoedebeleid en de schuldhulpverlening. Zij wordt niet geïnformeerd over het bereik en het effect.
De raad kan met de geboden informatie over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening de controlerende en kaderstellende rol vervullen.	Voldoet beperkt De raad kan met de geboden informatie haar controlerende en kaderstellende rol vervullen alleen in mindere mate op het bereik en effect.

Bijlage

8. Bijlage 1: Overzicht van ingezette regelingen per gemeente

Tabel 11. Ingezette ondersteuning per gemeente

Regeling	Elburg	Hattem	Nunspeet	Oldebroek	
Bijzondere bijstand	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inkomen < bijstandsnorm	▪ Noodzakelijke, eenmalige uitgaven, zoals bewindvoering of rechtsbijstand. Ook voor medische kosten. ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar ▪ O.a. voor medische kosten	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inwoners met onvoldoende draagkracht om bijzondere noodzakelijke kosten zelf te betalen. Afhankelijk van de situatie kunnen ook inwoners met een inkomen boven 120% van de bijstandsnorm in aanmerking komen.	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ De inwoner kan de kosten niet betalen van zijn of haar inkomen of spaargeld en er is geen andere regeling die de kosten kan vergoeden
Individuele inkomenstoeslag	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar op bijstandsniveau	▪ Onverwachte uitgaven, zoals vervanging van een kapotte wasmachine ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm Leeftijd: ouder dan 21 jaar. De aanvrager heeft: geen perspectief op inkomensverbetering; al het mogelijke gedaan om een hoger inkomen te krijgen; afgelopen jaar niet eerder inkomenstoeslag ontvangen (tussen twee toekenningen moet minimaal één jaar zitten)	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 maanden lager dan 120% en geen zicht op hoger inkomen	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar lager dan 120% en geen zicht op hoger inkomen	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar lager dan 110% en weinig vermogen

Woonkostentoeslag	▪ Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling	▪ Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling ▪ Gaat via Bijzondere Bijstand	▪ Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling ▪ Gaat via Bijzondere Bijstand	▪ Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling ▪ Vertrekken woonkostentoeslag gaat via Bijzondere Bijstand	X
Incidentele vergoeding	X	X	X	X	▪ Eenmalige bijdrage tot €350 voor maatschappelijke activiteiten ▪ Inkomen is < 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	▪ Kwijtschelding gemeentelijke belastingen ▪ Toekenning wordt bepaald op basis van kostendelers-norm	▪ Kwijtschelding gemeentelijke belastingen ▪ Op of rond bijstands- of AOW niveau. Er wordt rekening gehouden met kostendelers	▪ Bijdrage gemeentelijke belastingen ▪ Inwoner heeft een inkomen dat afgelopen 3 maanden lager was dan 120% van de bijstandsnorm	▪ Kwijtschelding gemeentelijke belastingen ▪ Toekenning wordt bepaald op basis van kostendelers-norm	▪ Kwijtschelding gemeentelijke belastingen ▪ De inwoner krijgt geen kwijtschelding als er voldoende betalingscapaciteit en/of vermogen is. Onder vermogen verstaat de gemeente onder andere: o De overwaarde van een eigen woning. o Banksaldi. o Eén voertuig met een waarde van meer van € 3.350,00. Tenzij deze echt onmisbaar is in verband met beroep of invaliditeit. o 2 voertuigen of meer.

					○ Een caravan, camper, boot, motor, waardevolle inboedel, verzamelingen of (kunst)collecties. ○ Een stuk grond en/of een tweede woning. ○ Effecten, spaarbrieven, levensverzekeringen
Energiecontract via de gemeente (via partner)	▪ Advies op maat voor het besparen op energiekosten ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	BS&F via www.gezondverzekerd.nl/hattem	▪ Inwoners kunnen hiervan gebruik maken via www.gezondverzekerd.nl	▪ Advies op maat voor het besparen op uw energiekosten ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	X
Witgoedregeling of omruilregeling	X	▪ Via Jouwbespaarhulp, één stuk verouderd witgoed per adres vervangen voor een duurzaam apparaat. ▪ Inkomen tot 130%	▪ Vervangen van oude en kapotte apparaten door nieuwe, duurzame witgoedapparaten voor inwoners die het niet kunnen betalen ▪ Inkomen is < 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm	▪ Er kan één verouderd of kapot witgoedapparaat worden omgeruild voor een nieuw energiezuinig apparaat ▪ Inkomen was afgelopen 3 maanden lager dan 150%	X
Studietoeslag	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ Scholieren of studenten met een medische beperking waardoor inwoner niet kan werken naast studie	▪ Een toeslag tijdens studie De aanvrager: ▪ Ontvangt studiefinanciering of tegemoetkoming scholieren; ▪ Ontvangt geen Wajonguitkering;	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ Scholieren of studenten met een medische beperking waardoor inwoner	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ 15 jaar of ouder met een medische beperking waardoor inwoner niet kan werken naast studie	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ 15 jaar of ouder met een medische beperking waardoor inwoner niet kan werken naast studie

		▪ Kan niet door een structurele medische beperking werken naast studie (onafhankelijke medische advies mogelijk vereist voor beoordeling)	niet kan werken naast studie		
Activiteitenbijdrage	▪ Elburg heeft een activiteitenbijdrage. Dit is het Kind- en volwassenenpakket.	▪ Activiteiten, zoals sport, bibliotheek of internet ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar ▪ Het is daarnaast mogelijk om voor kinderen die opgroeien in minimagezinnen ondersteuning aan te vragen.	▪ Dit is gelijk aan Bijdrage Sport en Cultuur ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnormen was afgelopen 3 maanden lager dan 120%.	▪ Bijdrage om activiteiten te ondernemen ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Collectieve zorgverzekering	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Compensatie eigen risico	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Inwoners met een laag inkomen	X	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Vanaf 1 januari 2026	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	X	▪ Tegemoetkoming zorgkosten ▪ Inkomen: tot 130% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar ▪ Chronisch ziek of gehandicapt;	X	X	▪ Een financiële tegemoetkoming voor hoge zorgkosten

		▪ Maakt geen gebruik van de collectieve ziektekostenverzekering; ▪ Verplichte eigen risico voor de zorgverzekering helemaal gebruikt			
Leefgeld Oekraïners	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente
Sociaal Medische Indicatie (SMI)	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI. ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en u geen recht heeft op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst of UWV, kan in [redacted] via een Sociaal-Medische Indicatie (SMI) een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd. ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 12 jaar.
Tegemoetkoming kinderopvang	▪ Extra kinderopvang-toeslag via de gemeente aanvragen, bovenop de toeslag	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en kinderopvang nodig hebben tijdens werk-	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en kinderopvang nodig hebben	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en kinderopvang nodig hebben	X

B&A. Doen wat werkt.

	van de belastingdienst ▪ Alleenstaande ouders op bijstandsniveau	,inburgerings-trajecten of onderwijs ▪ Ontvangt bijstandsuitkering; Maakt gebruik van een re-integratietraject **of** jonger dan 18; Volgt een opleiding **of** staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling	tijdens werk- of inburgerings-trajecten ▪ Ontvangt bijstandsuitkering; Maakt gebruik van een re-integratietraject **of** jonger dan 18; Volgt een opleiding **of** staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling	tijdens werk- of inburgerings-trajecten	
Leermiddelen middelbare school	Leermiddelen (schoolspullen) kunnen uit het Kindpakket betaald worden	X	▪ Een extra vergoeding vanuit de activiteitenbijdrage voor kinderen die van de basisschool naar de middelbare school gaan ▪ Vanaf 1 januari 2026	▪ Een extra vergoeding vanuit de activiteitenbijdrage voor kinderen die van de basisschool naar de middelbare school gaan	▪ Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de middelbare school
Jongeren in beeld	▪ Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen	X	▪ Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen	X	▪ Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen

Mantelzorgcompliment* *Deze regeling raakt zijlinks aan het armoede- en schuldenbeleid. Dit is door verschillende gemeenten aangegeven.	▪ Stichting WIEL deelt jaarlijks, namens de gemeente, een mantelzorgwaardering uit aan geregistreerde mantelzorgers	▪ Mantelzorgers krijgen €100 waardering ▪ Voorwaarde: minimaal 3 maanden, minimaal 8 uur per week zorg. Zorgvrager woont in Hattem	▪ Mantelzorgers krijgen €100 waardering ▪ Voorwaarde: minimaal 3 maanden, minimaal 8 uur per week zorg. Zorgvrager woont in Hattem	▪ Mantelzorgers ontvangen een attentie rond de Dag van de Mantelzorg	▪ Mantelzorgers krijgen €100 waardering ▪ Voorwaarde: Minimaal 3 maanden en minimaal 8 uur per week onbetaald hulp heeft geboden ▪ Kan vanaf begin september t/m eind oktober bij [redacted] voor Elkaar worden aangevraagd. Ook kan iemand ook zijn/haar eigen mantelzorger opgeven en is er een speciale waardering voor jonge mantelzorgers (leeftijd 6 t/m 17 jaar).
Jouw Bespaarhulp		▪ Gratis hulp bij energiebesparing (folie, tochtstrippen, ledlampen). ▪ Soms vervanging oude apparaten. ▪ Voor inkomens tot 130% bijstandsnorm.			▪ In gemeente [redacted] heet dit ''energiecoach/isoleren op maat'' ▪ De energiecoach gaat gratis als getrainde vrijwilliger met de inwoner in gesprek. De energiecoach kan de inwoner adviseren over veel verschillende onderwerpen, zoals hoe een inwoner de energierekening kan verlagen, welke lokale en landelijke subsidies interessant zijn, hoe de

					inwoner beter kan isoleren etc. ▪ De adviseur bekijkt het huis van de inwoner en stelt een rapport op. In dit rapport staan maatregelen die het huis van de inwoner beter isoleren. ▪ Samen met de adviseur maakt de inwoner een plan welke maatregelen er uitgevoerd gaan worden. ▪ De gemeente helpt de inwoner bij de uitvoering hiervan. ▪ Voor inkomens tot 130% bijstandsnorm.
Menstruatie uitgiftepunt	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten op verschillende locaties in de gemeente Oldebroek (o.a. dorpshuizen, gemeentehuis, middelbare school)	
Partners					
Voedselbank	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen	▪ Inwoners uit Hattem kunnen gebruik maken van de voedselbank in Zwolle	▪ Stichting Voedselhulp (niet aan voedselbank gelieerd) ▪ 1x per week een gratis voedselpakket	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen

			▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen		
Hulpfonds (Maatwerkfonds in Hattem)	X	▪ Flexibele hulp bij bijzondere situaties waar andere regelingen niet voldoen. ▪ Geen vaste inkomensgrens; beoordeling per geval.	▪ Inwoners die ondersteuning nodig hebben om bepaalde kosten te betalen ▪ Iedere inwoner die niet of moeilijk kan rondkomen. Geen harde inkomensgrens.	X	X
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	▪ Elburg heeft geen deelname aan het Volwassenensport cultuurfonds maar heeft het Volwassenenpakket.	X	▪ Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Geen harde inkomensgrens. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	▪ Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	▪ Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben
Jeugdfonds Sport & Cultuur	▪ Elburg heeft geen deelname aan het Jeugdsport cultuurfonds maar heeft het Kindpakket	X	▪ Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar met	▪ Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar met	▪ Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder ▪ Kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar met ouders met een laag inkomen.

B&A. Doen wat werkt.

			ouders met een laag inkomen. Geen harde inkomensgrens. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	ouders met een laag inkomen. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben
Sam& voor alle kinderen[10]	▪ Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen ▪ Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leveran	▪ Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen ▪ Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leverancier worden rechtstreeks betaald. ▪ Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21	X	X	▪ Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen ▪ Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leverancier worden rechtstreeks betaald.

[10] Samenwerking tussen organisaties die regelingen aanbieden.

	cier worden rechtstreeks betaald. ▪ Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden	jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden			▪ Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden
Vakantiebank	X	X	X	X	▪ Wanneer een inwoner geen uitzicht heeft op vakantie en de afgelopen drie jaar niet op vakantie is geweest ▪ Gezinnen met een laag inkomen met een geldige aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP)
Stichting Leergeld					
Leermiddelen basisschool	X	X	X	X	▪ Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de basisschool ▪ Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de

					gemeente [redacted] aanvraag via Stichting Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: ○ **Alleenstaande ouder:** Maximaal € 1.616 per maand ○ **Twee ouder gezin:** Maximaal € 2.308 per maand ○ Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen. Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Laptopregeling voor kinderen	▪ Via het kindpakket kunnen ouders met een laag inkomen deze kosten declareren. Dit kan eens per 5 jaar na overleg met de gemeente. ▪ Het kindpakket is € 300 per kind per jaar voor kinderen van 0-3 jaar. Het kindpakket is	▪ Laptopregeling voor kinderen ▪ Aanvraagformulier via gemeente ▪ Uitsluitend voor kinderen vanaf 12 jaar ▪ Refurbished laptop. Indien een laptop of tablet via school moet worden aangeschaft, kan een deel door Leergeld	▪ Vanaf 1 januari 2026. Regels worden nog uitgewerkt. ▪ Ook wordt vanaf 1 januari 2026 een fietsregeling geïntroduceerd. Regels worden nog uitgewerkt.	X	▪ Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de basisschool ▪ Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de gemeente [redacted] aanvraag via Stichting

B&A. Doen wat werkt.

	€ 700 per kind per jaar voor kinderen van 4-17 jaar bij een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm of € 350 per jaar bij een inkomen tussen de 120% en 130% van de bijstandsnorm.	en een deel door de school worden betaald.			Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: o **Alleenstaande ouder:** Maximaal € 1.616 per maand o **Twee ouder gezin:** Maximaal € 2.308 per maand ▪ Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen. Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Participatie					
Re-integratie/hulp bij werk	▪ Iedereen wordt geholpen bij het vinden van werk. Dit heet hulp bij uw re-integratie of hulp bij participatie ▪ Inwoners die opzoek zijn naar werk	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan	▪ Iedereen wordt geholpen bij het vinden van werk. Dit heet hulp bij uw re-integratie of hulp bij participatie ▪ Inwoners die opzoek zijn naar werk	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan
Groei Vooruit (loopbaanhulp)	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	X

			▪ Geen specifieke doelgroep beschreven		
Beschut werk	▪ Mogelijkheid tot beschut werk ▪ Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	▪ Mogelijkheid tot beschut werk	▪ Mogelijkheid tot beschut werk of werk via indicatie banenafspraak. ▪ Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	▪ Mogelijkheid tot beschut werk ▪ Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	▪ Mogelijkheid tot beschut werk ▪ Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking
Hulp bij schulden					
Schuldhulpverlening	▪ Uitgevoerd door partners ▪ Inwoners die het financiële overzicht kwijt zijn	▪ Aanvrager dient contact op te nemen met Op KO€RS. ▪ Dit is een laagdrempelige organisatie die inwoners bijstaat bij financiële vraagstukken. Wanneer zij niet kunnen helpen, wordt de aanvrager doorverwezen naar de Gemeente Zwolle, die verantwoordelijk is voor schuldhulpverlening.	▪ Schuldhulpverlening (Via Financieel Trefpunt en Stimenz) ▪ Budgetcoaching is aanwezig	▪ Inwoners die het financiële overzicht kwijt zijn (via partners)	▪ Schuldhulpverlening (sinds 2024 Verder Groep, voorheen PLANgroep) ▪ Verder Groep kijkt samen met de inwoner naar o.a.: o De voorliggende voorzieningen. o Het inkomen. o De toeslagen waar de inwoner recht op heeft. o De beslagvrije voet (bij beslaglegging van salaris, uitkering of toeslagen). o Inkomensbeheer (budgetbeheer of een andere vorm van financieel begeleiding).
Hulp bij schulden	▪ Uitgevoerd door gemeente in samenwerking met gemeente Oldebroek	▪ Via gemeente Zwolle De Nederlandse Schuldhulproute (NSR) richt zich op inwoners met	▪ Hulp en advies voor inwoners die schulden willen	▪ Uitgevoerd door gemeente in samenwerking met gemeente Elburg	▪ Traject Financiën en Schuldhulp: Inwoners met schulden die doorverwezen zijn naar

	▪ Hulp en advies voor inwoners die schulden willen voorkomen of oplossen ▪ De gemeente Elburg biedt schuldhulp via het Financieel Trefpunt, met samenwerking van organisaties zoals Schuldhulpmaatje, Humanitas, en [redacted]	(dreigende) schulden of betalingsachterstanden. De route biedt laagdrempelige hulp, bijvoorbeeld via Geldfit of doorverwijzing naar gemeentelijke ondersteuning.	voorkomen of oplossen	▪ Hulp en advies voor inwoners die schulden willen voorkomen of oplossen ▪ Schuldhulpverlening omvat het Financieel Spreekuur, thuisadministratiehulp en schuldhulp voor ondernemers	[redacted] door de gemeente ▪ De gemeente ondersteunt inwoners die moeite hebben om aan hun financiële verplichtingen te voldoen en/of schulden hebben. Dit kan door middel van schulddienstverlening. De dienstverlening richt zich op drie gebieden: o Schuldbemiddeling (bijvoorbeeld het aanpassen van betalingstermijnen). o Schuldsanering. o Budgettering (hier leert u om te gaan met uw geld). o Het eerste gesprek hierover heeft de inwoner met een consulent van de afdeling Samenleving of met een medewerker van [redacted] voor Elkaar [redacted] o Wanneer duidelijk is dat er sprake is van een problematische schuldensituatie wordt de inwoner aangemeld bij PLANGroep. Zij voeren de

B&A. Doen wat werkt.

					schulddienstverlening uit. Met PLANgroep wordt een Plan van Aanpak opgesteld hoe de inwoner schulden kan aanpakken. PLANgroep heet sinds 2024 Verder Groep.
Vroegsignalering schulden	▪ [redacted] voert vroegsignalering uit in Elburg. ▪ Inwoners met een betalingsachterstand op vaste lasten.	▪ Door vroegsignalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen	▪ Door vroegsignalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen	▪ Door vroeg signalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen ▪ Uitvoering door gemeente zelf (Sociaal Team)	▪ Medio 2025 is Stimenz hiervoor verantwoordelijk

9. Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Documenten

- Beleidsplan schuldhulpverlening gemeente Elburg 2022-2025
- Beleidsplan Sociaal Domein 2024 tot en met 2031
- Beleidsregel bijzondere bijstand gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregel kindpakket en volwassenenpakket gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregel kwijtschelding gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregel schuldhulpverlening Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregel Studietoeslag gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregels Energietoeslag 2023 _ Lokale wet- en regelgeving
- ELBU_2240505_Infographic jaarverslag 2023_HR
- Jaarstukken 2022
- Jaarstukken 2023
- Mandaatbesluit Schuldhulpverlening gemeente Elburg 2022 _ Lokale wet- en regelgeving
- Nadere regels compensatie eigen risico gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Nadere regels kindregelingen kinderopvang gemeente Elburg 2023 _ Lokale wet- en regelgeving
- Najaarsrapportage 2024
- Rapport Toekomstperspectief voor de Elburgse organisatie
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Elburg _ Lokale wet- en regelgeving
- Voorjaarsrapportage 2024

Respondenten

Inwoners

- 12 inwoners die gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen en/of gemeentelijke minimalregelingen.

Gemeente Elburg

- 1 beleidsmedewerker Werk en Inkomen
- 1 beleidsmedewerker Participatiewet
- De verantwoordelijk wethouder sociaal domein
- 6 inkomensconsulenten

Partners

- CJG Elburg
- Schuldhulpmaatje
- Sociaal Financieel Trefpunt
- Stimenz
- WIEL